

Prefață

Statul, prin Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și unitățile sale subordonate administrează sistemul național de asistență socială și asigură îndeplinirea măsurilor și acțiunilor prevăzute în actele normative privind beneficiile de asistență socială și serviciile sociale.

Cheltuielile publice pentru susținerea sistemului de beneficii de asistență socială, acordate prin bugetul M.M.F.P.S.P.V, au fost în anul 2012 de 7.960.846 mii lei, reprezentând 1,36% din produsul intern brut al României (în anul 2012, produsul intern brut al României a fost de 587.499.000 mii lei).

Beneficiile de asistență socială care au făcut obiectul misiunilor de audit al performanței (*alocația de stat pentru copii, indemnizația pentru creșterea copilului și stimulentele lunar/de inserție, ajutorul social privind asigurarea venitului minim garantat, alocația pentru susținerea familiei, inclusiv cheltuielile conexe*) au presupus în anul 2012 un efort bugetar de 5.410.912 mii lei, cu o pondere de 0,93 % în produsul intern brut.

Ponderea cea mai ridicată, în totalul acestor cheltuieli, o reprezintă cheltuielile efectuate pentru plata *alocației de stat pentru*

copii, pentru care s-au cheltuit 51,06% din fondurile publice primite, urmate de cheltuielile pentru *indemnizația pentru creșterea copilului*, pentru care s-au cheltuit 34,34% din fondurile bugetare primite.

În urma analizei efectuate asupra fiecăruia dintre cele patru beneficii de asistență socială auditate, au fost formulate concluzii în baza unor eșantioane reprezentative analizate în cadrul acțiunilor de audit desfășurate de către structurile Curții de Conturi, la toate cele 42 de agenții teritoriale pentru plăți și inspecție socială existente la nivelul întregii țări, prin care se asigură plata efectivă a drepturilor către beneficiari.

România și-a propus o serie de măsuri de perfecționare a sistemului național de asistență socială existent, incluzând: evaluări ale riscului, îmbunătățiri ale sistemului informațional, formarea personalului, întărirea rolului inspecției sociale ca organ de detectare și prevenire a erorilor și fraudei. Implementarea acestor măsuri va avea drept rezultat, pe lângă îmbunătățirea și consolidarea sistemului, reducerea implicită a nivelului de eroare și fraudă.

I. Introducere

În anul 2013, Curtea de Conturi a efectuat misiunea privind „*Auditul fundamentării necesarului de resurse și de acordare a unor beneficii de asistență socială*” la Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, pentru anul 2012.

De asemenea, misiunea s-a desfășurat la Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială, precum și la un număr de 42 agenții teritoriale pentru plăți și inspecție socială, entități prin care se asigură administrarea și gestionarea tuturor beneficiilor de asistență socială acordate de la bugetul de stat, într-un sistem unitar de plată.

În cadrul acestei acțiuni s-au evaluat: fundamentarea necesarului de resurse bugetare, modul în care instituțiile auditate s-au implicat în monitorizarea și supravegherea acordării beneficiilor de asistență socială în anul 2012, în scopul identificării celor mai bune rezultate obținute ca urmare a efectelor implementării măsurilor luate pentru îmbunătățirea performanței sistemului de beneficii de asistență socială, dar și pentru identificarea disfuncționalităților existente în cadrul beneficiilor de asistență socială auditate.

Sfera de cuprindere a auditului o reprezintă unele acțiuni în domeniul asistenței sociale ale Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, în calitate de organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, cu rol de sinteză și coordonare a aplicării strategiei și politicilor Guvernului în domeniile muncii, familiei și protecției sociale, cu focalizare pe următoarele patru categorii de beneficii de asistență socială:

1. *alocația de stat pentru copii;*
2. *indemnizația pentru creșterea copilului și stimulentele lunare/de inserție;*
3. *ajutorul social privind asigurarea venitului minim garantat;*
4. *alocația pentru susținerea familiei.*

În urma auditului s-a reținut faptul că atât în anul 2012, cât și în anul 2013, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice a implementat o serie de măsuri care au contribuit la îmbunătățirea sistemului de asistență socială, precum și la utilizarea eficientă a fondurilor bugetare primite cu această destinație. Totuși, mai sunt necesare o serie de îmbunătățiri ale sistemului, care să conducă inclusiv la încadrarea în limite rezonabile a nivelului de eroare și fraudă în acordarea celor patru beneficii de asistență socială supuse analizei.

Se poate concluziona, că sistemul de asistență socială este funcțional, dar necesită unele îmbunătățiri.

A fost adoptat de către Parlamentul României cadrul legislativ care reglementează modul de acordare a beneficiilor de asistență socială, condițiile pe care trebuie să le îndeplinească solicitanții, nivelul acestora, precum și atribuțiile instituțiilor implicate în sistemul beneficiilor de asistență socială, atât la nivel național cât și teritorial.

Totodată, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, având calitatea de organ de specialitate al administrației publice centrale cu rol de coordonare a aplicării strategiilor și politicilor Guvernului în domeniul protecției

sociale, a asigurat cadrul legal secundar (norme, instrucțiuni, precizări) pentru aplicarea corespunzătoare a prevederilor legale specifice fiecărui beneficiu de asistență socială supus auditării.

Guvernul României s-a angajat la o amplă reformă a sistemului de asistență socială prin *Strategia privind reforma în domeniul asistenței sociale* care a fost aprobată prin *Memorandum*, în luna februarie 2011.

Obiectivele cheie ale Strategiei Guvernului sunt:

- îmbunătățirea echității sistemului de asistență socială;
- reducerea costului fiscal privind sistemul de asistență socială;
- simplificarea prestării serviciilor;
- reducerea nivelurilor de eroare și fraudă.

În vederea îndeplinirii acestor obiective, Strategia Guvernului se axează pe domenii intercorelate: reforme parametrice, îmbunătățiri ale gestionării informațiilor; îmbunătățiri ale măsurilor de plată și îmbunătățiri ale folosirii resurselor publice (reducerea erorii, fraudei și corupției din sistem).

Pentru punerea în aplicare a *Strategiei privind reforma în domeniul asistenței sociale*, M.M.F.P.S.P.V. a adoptat Planul de acțiune pentru implementarea acestei strategii în vederea realizării reformei în domeniul asistenței sociale, prin care s-a avut în vedere **eficientizarea sistemului de prestații sociale***, **eliminarea problemelor identificate în sistem și corectarea lor printr-un set de obiective specifice și măsuri** care să conducă la:

- economii fiscale estimate la 0,78% din PIB la nivelul anului 2013;
- creșterea ponderii cheltuielilor cu prestațiile sociale*, prin focalizarea prestațiilor sociale asupra persoanelor cu cele mai reduse venituri;
- reducerea costurilor de acces la prestațiile sociale* ale beneficiarilor cu 20%, prin armonizarea și simplificarea procedurilor de cerere și recertificare;
- economii bugetare, prin reducerea

erorilor și a fraudei din sistemul prestațiilor sociale*, de circa 0,1% din PIB-ul anual;

- reducerea numărului de persoane apte de muncă care depind de sistemul de asistență socială, cu cel puțin 100.000 persoane;

• reducerea numărului de prestații sociale* administrate de M.M.F.P.S.P.V, prin consolidarea prestațiilor pentru familiile cu venituri mici într-un singur program reprezentat de venitul minim de inserție, precum și prin consolidarea plăților către persoanele cu handicap.

* Începând cu data de 1 ianuarie 2012, prin Legea nr.292/2011 denumirea de prestații sociale a fost înlocuită cu denumirea de beneficii de asistență socială.

Pentru susținerea implementării *Strategiei privind reforma în domeniul asistenței sociale* a fost conceput *Proiectul privind modernizarea sistemului de asistență socială*, proiect susținut de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, printr-un împrumut ratificat în data de 8 iulie 2011 sub forma *Acordului de împrumut dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare*.

Printre obiectivele cuprinse în *Planul de acțiune 2011-2013 pentru implementarea Strategiei*, la care M.M.F.P.S.P.V. a acționat în direcția stabilită prin strategie, se află obiectivul privind *Creșterea capacității de analiză, prognoză, planificare strategică, monitorizare și evaluare* unde au fost prevăzute măsuri pentru interconectarea sistemelor de baze de date, prin încheierea de protocoale cu privire la schimbul de date și informații referitoare la titularii de beneficii de asistență socială, pentru a se stabili și corela cu alte surse de venit obținute de către aceștia.

În anul 2012, s-au continuat demersurile din anul precedent și s-au încheiat protocoale de colaborare pentru furnizarea de date și informații în vederea verificării menținerii condițiilor de eligibilitate ale beneficiarilor cu următoarele instituții: Inspectia Muncii și Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură.

Acestea s-au adăugat protocoalelor încheiate în anii anteriori cu Casa Națională

de Pensii Publice, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Ministerul Afacerilor Interne - Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date și Oficiul Național al Registrului Comerțului.

Totodată, în anul 2013, s-a încheiat de către ANPIS protocolul cu Agenția Națională de Administrare Fiscală având ca scop furnizarea de date necesare identificării solicitanților neeligibili de beneficii de asistență socială, determinarea realității veniturilor declarate de către titulari în vederea stabilirii beneficiilor de asistență socială, precum și eficientizarea activității de inspecție socială.

În acest context, M.M.F.P.S.P.V a adoptat o serie de măsuri pentru *implementarea procedurilor și instrucțiunilor în vederea aplicării cât mai corecte a prevederilor legale privind sistemul de asistență socială.*

Astfel, a fost reglementat cadrul general de organizare, funcționare și finanțare a sistemului național de asistență socială în România, prin adoptarea *Legii nr. 292/2011 a asistenței sociale* care a creat cadrul legal și instituțional care definește reforma în domeniu. Principiile, valorile și regulile generale reglementate de aceasta conturează sistemul național de asistență socială cu cele două componente majore, respectiv sistemul de beneficii de asistență socială și sistemul de servicii sociale.

Totodată, punerea în aplicare a noilor reglementări cuprinse în *Legea asistenței sociale nr. 292/2011* a necesitat modificarea actelor normative de bază, care legiferează acordarea beneficiilor de asistență socială.

Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice a asigurat, prin bugetul aprobat pentru anul 2012, alocarea sumelor necesare efectuării tuturor plăților către titularii de beneficii de asistență socială, iar agențiile județene pentru plăți și inspecție socială au efectuat plata acestora către beneficiari la timp, nefiind semnalate în acest sens disfuncții sau nemulțumiri.

1. Prezentare generală

În anul 2012, modul de organizare, funcționare și finanțare a sistemului național de asistență socială în România a fost reglementat prin **Legea asistenței sociale nr.292/2011.**

Sistemul național de asistență socială reprezintă ansamblul de instituții și măsuri prin care statul, prin autoritățile administrației publice centrale și locale, colectivitatea locală și societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale unor situații care pot genera marginalizarea sau excluderea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților.

Sistemul național de asistență socială se compune din sistemul de beneficii de asistență socială și sistemul de servicii sociale.

Asistența socială are drept scop dezvoltarea capacităților individuale, de grup sau colective pentru asigurarea nevoilor sociale, creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială.

Beneficiile de asistență socială reprezintă o formă de suplimentare sau de substituție a veniturilor individuale/familiale obținute din muncă, în vederea asigurării unui nivel de trai minimal, precum și o formă de sprijin în scopul promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții anumitor categorii de persoane ale căror drepturi sociale sunt prevăzute expres de lege.

În funcție de scopul și natura lor, beneficiile de asistență socială se acordă fie doar în baza evaluării veniturilor bănești, fie în baza evaluării cumulate a veniturilor bănești, a bunurilor și a veniturilor ce pot fi obținute prin valorificarea/utilizarea bunurilor mobile și imobile, aflate în proprietate ori folosință.

Cuantumurile beneficiilor de asistență socială se stabilesc în raport cu indicatorul social de referință, prin aplicarea unui indice social de inserție.

Indicatorul social de referință (ISR) reprezintă unitatea exprimată în lei la nivelul căreia se raportează beneficiile de asistență socială, suportate din bugetul de stat.

În anul 2012, indicatorul social de referință a avut valoarea de 500 lei, în conformitate cu prevederile Legii nr.76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare.

Indicele social de inserție (ISI) este coeficientul de multiplicare aplicabil indicatorului social de referință și se stabilește în raport cu tipul de familie, precum și cu scopul beneficiului de asistență socială.

Nivelul beneficiilor de asistență socială cumulate de o persoană singură sau, după caz, de o familie nu poate depăși un coeficient raportat la valoarea indicatorului social de referință. Coeficientul se stabilește anual prin hotărâre a Guvernului, în funcție de tipul familiei și al beneficiilor de asistență socială la care aceasta sau membrii acesteia, respectiv persoana singură au dreptul.

Statul acordă beneficiile de asistență socială prin autoritățile administrației publice centrale sau locale, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Beneficiile de asistență socială acordate de autoritățile administrației publice centrale sau locale, direct sau prin instituțiile aflate în subordinea acestora, se stabilesc în bani sau în natură și **reprezintă măsuri financiare destinate asigurării unui standard minim de viață, susținerii familiei și copilului, promovării și garantării exercitării de către persoanele cu nevoi speciale a drepturilor și libertăților fundamentale.**

În România, cea mai mare parte a cheltuielilor de asistență socială este destinată finanțării beneficiilor de asistență socială.

Implementarea sistemului național de asistență socială se realizează prin intermediul unui ansamblu de instituții care pun în aplicare măsurile prin care statul, prin autoritățile administrației publice centrale și locale, colectivitatea locală și societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente, ale unor situații care pot genera marginalizarea sau excluderea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților.

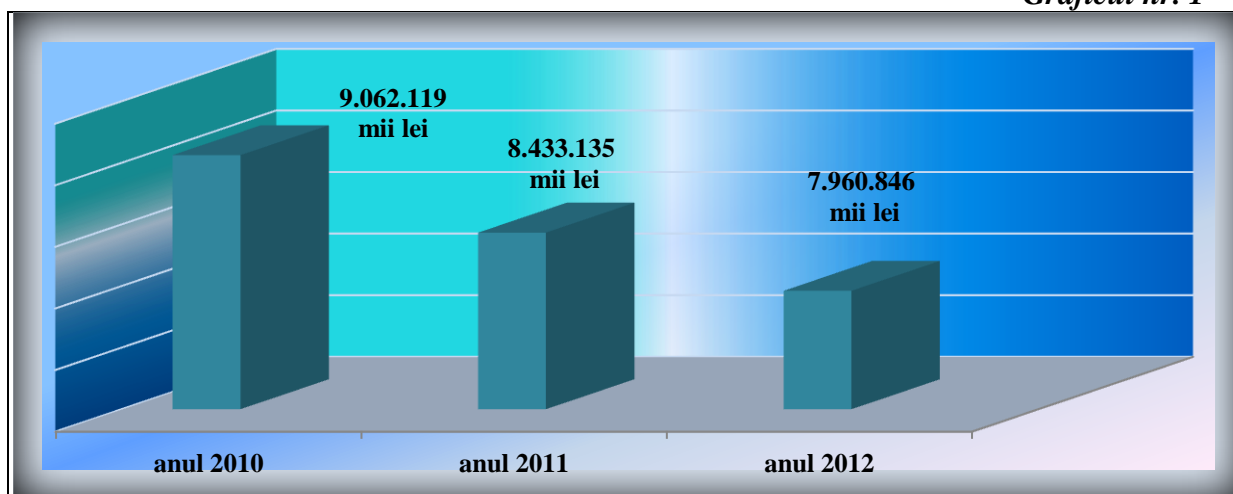
Analiza efectuată cu prilejul auditului a avut în vedere datele raportate prin situațiile financiare întocmite de către Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, care au cuprins operațiunile economice efectuate de către agențiile județene pentru plăți și inspecție socială pe tot parcursul anului, operațiuni reflectate atât în rapoartele trimestriale, cât și în raportul anual (contul anual de execuție).

Din situațiile financiare depuse la Ministerul Finanțelor Publice rezultă că **plățile efectuate în anul 2012** de către M.M.F.P.S.P.V privind acordarea tuturor beneficiilor de asistență socială au fost în sumă de **7.960.846 mii lei**. Acestea au scăzut față de cele efectuate în anul 2011 cu 5,6%, (în sumă absolută, de la 8.433.135 mii lei la 7.960.846 mii lei), păstrându-se aceeași tendință de scădere și în anul 2011, când plățile au scăzut cu 6,9% față de anul 2010.

Prin comparație față de anul 2010, plățile efectuate în anul 2012 au fost cu 12,2% mai mici, în sumă absolută scăderea a fost de la 9.062.119 mii lei la 7.960.846 mii lei. În anul 2010 au fost efectuate cele mai mari plăți, din perioada 2010-2012, când plățile pentru toate beneficiile de asistență socială au avut un trend descrescător, așa după cum rezultă din graficul nr.1.

Evoluția plăților efectuate în anii 2010- 2012 pentru totalul beneficiilor de asistență socială

Graficul nr. 1

Această evoluție a plăților aferente perioadei 2010-2012 a fost influențată, în principal, de următorii factori:

- scăderea natalității;
- reducerea numărului de beneficiari;

- consolidarea unor beneficii de asistență socială;

- adoptarea de acte normative restrictive care au contribuit la diminuarea numărului de solicitanți care accesează sistemul de asistență socială.

O pondere însemnată în sumele alocate pentru plata beneficiilor de asistență socială, prin bugetul MMFPSPV, în perioada 2010-2012, prezentate în graficul nr. 1, o dețin plățile cu cele 4 beneficii de asistență socială auditate, care sunt prezentate în tabelul nr. 1.

Analiza de ansamblu a evoluției plăților efectuate pentru cele patru categorii de beneficii de asistență socială auditate, pentru perioada 2010-2012*

Tabelul nr. 1

-mii lei-

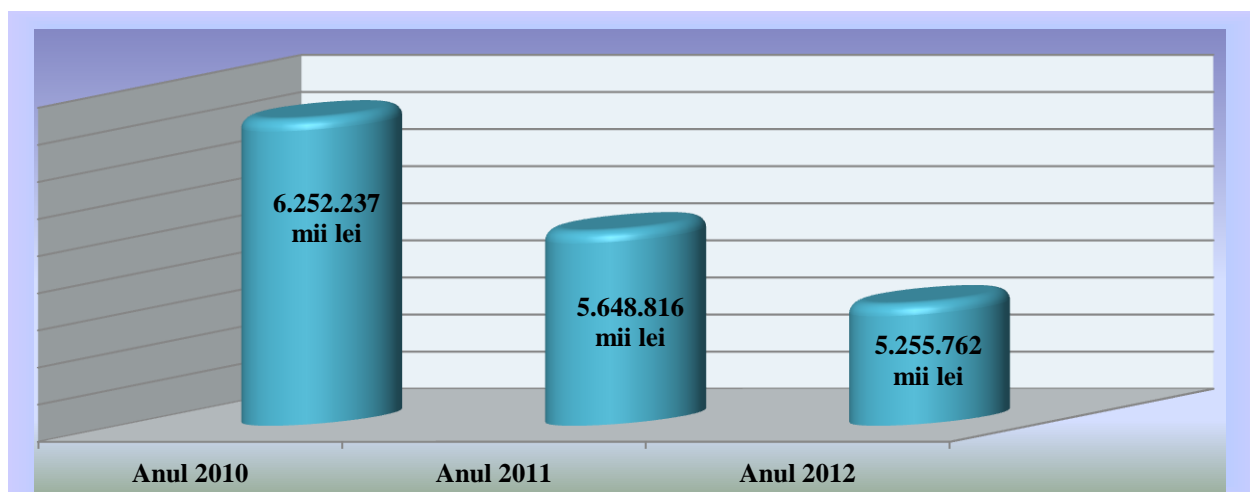
Beneficii de asistență socială	Plăți efectuate		
	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
0	1	2	3
1. Alocația de stat pentru copii	2.916.951	2.834.785	2.762.799
2. Indemnizația pentru creșterea copilului și stimulentele lunar/de inserție, din care:	2.224.981	2.196.617	1.858.310
<i>Indemnizația pentru creșterea copilului</i>	2.212.724	2.176.419	1.760.287
<i>Stimulentele lunar/de inserție</i>	12.257	20.198	98.023
3. Alocația pentru susținerea familiei, din care:	631.206	227.020	216.861
<i>Alocația pentru susținerea familiei</i>	x	223.287	216.861
<i>Alocația de susținere pentru familia monoparentală</i>	189.035	1.253	x
<i>Alocația familială complementară</i>	442.171	2.480	x
4. Ajutorul social pentru asigurarea venitului minim garantat inclusiv plățile pentru asigurările obligatorii pentru locuințe**	479.099	390.394	417.792
Total (rd 1+rd 2+rd 3+ rd 4)	6.252.237	5.648.816	5.255.762

*Sursa datelor: Buletinul statistic pentru anul 2012 editat de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârștnice

**În anul 2010 ajutorul a fost acordat prin intermediul primăriilor

Grafic, datele prezentate anterior, pentru perioada 2010-2012, privind evoluția sumelor plătite aferente beneficiilor de asistență socială auditate, se prezintă după cum urmează:

Graficul nr.2

Din punct de vedere valoric, plățile efectuate în anul 2012 pentru cele patru categorii de beneficii de asistență socială auditate au înregistrat o scădere față de anul 2010 de 996.475 mii lei, respectiv cu 15,9%, iar față de anul 2011 o scădere de 393.054 mii lei, respectiv cu 6,9%.

Volumul plăților pentru cele patru categorii de beneficii de asistență socială auditate a avut un trend descendent începând cu anul 2010 și s-a datorat, în principal, reducerii numărului de beneficiari din perioada 2010-2012.

Trendul descrescător, din perioada 2010-2012^{*}, al plăților pentru beneficiile de asistență sociale auditate s-a menținut și în ceea ce privește numărul mediu de beneficiari din aceeași perioadă, pentru cele patru categorii de beneficii de asistență socială auditate, așa cum rezultă din tabelul nr. 2 și graficul nr. 3:

Tabelul nr. 2

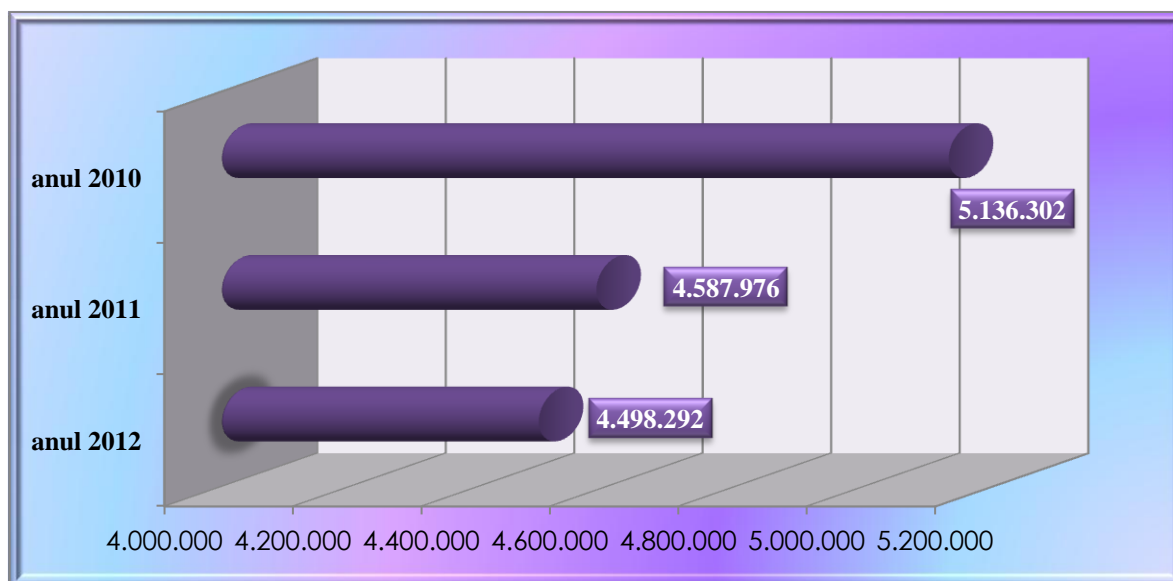
Beneficiile de asistență socială auditate	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
0	1	2	3
1. Alocația de stat pentru copii	3.892.407	3.869.184	3.825.080
2. Indemnizația pentru creșterea copilului, inclusiv stimulentele de inserție, total din care:	206.264	206.968	178.913
2.1. Indemnizația pentru creșterea copilului	196.495	196.680	160.028
2.2. Stimulentele lunare/de inserție	9.769	10.288	18.885
3. Alocația pentru susținerea familiei, total din care:	805.265	325.120	301.586
3.1. Alocația de susținere pentru familia monoparentală	200.656	x	x
3.2. Alocația familială complementară	604.609	x	x
4. Ajutorul social pentru asigurarea venitului minim garantat**	232.366	186.704	192.713
Total (rd 1+rd 2+rd 3+ rd 4)	5.136.302	4.587.976	4.498.292

*Sursa datelor: Buletinul statistic pentru anul 2012 editat de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

** În anul 2010, ajutorul social a fost acordat prin intermediul primăriilor

În prezentare grafică, în perioada 2010-2012, evoluția numărului total de beneficiari aferent beneficiilor de asistență socială auditate se prezintă după cum urmează:

Graficul nr.3

Pe ansamblu, se poate observa că numărul total de beneficiari înregistrează o tendință de scădere în anul 2012. Astfel, numărul mediu total de beneficiari ai celor patru categorii de beneficii de asistență socială auditate, în anul 2012, a înregistrat o scădere de 12,4% față de numărul de beneficiari din anul 2010, adică mai puțin cu 638.010 beneficiari, și o scădere de 1,9% față de anul 2011, respectiv cu 89.684 beneficiari.

Având în vedere trendul descrescător al plăților pentru beneficiile de asistență socială auditate, din perioada 2010-2012, concomitent cu reducerea numărului de beneficiari ai acestor drepturi, s-ar impune o oarecare reducere a cheltuielilor privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială.

În anul 2012, M.M.F.P.S.P.V a gestionat, finanțat și asigurat prin A.N.P.I.S și agențiile județene pentru plăți și inspecție socială, acordarea beneficiilor de asistență socială sub forma *Alocației de stat pentru copii, Alocației pentru susținerea familiei, Indemnizației de creștere a copilului* (inclusiv a stimulentului lunar/de inserție) și a *Ajutorului social pentru asigurarea venitului minim garantat*, **pentru un număr total de 4.498.292 beneficiari.**

Fondurile publice utilizate în anul 2012, pentru plata acestor **4 beneficii de asistență socială** au fost de **5.410.912 mii lei** (reprezentând **68%** din totalul plăților efectuate), din care:

- ❖ 5.255.762 mii lei beneficii de asistență socială efectiv plătite;
- ❖ 34.264 mii lei taxe poștale pentru cele 4 beneficii de asistență socială auditate;
- ❖ 120.886 mii lei contribuții la fondul național unic de asigurări sociale de sănătate.

Detaliat, informațiile prezentate anterior, se prezintă astfel:

Tabelul nr. 3
-mii lei-

Nr. crt.	Natura cheltuielilor	Număr mediu de beneficiari (cumulat de la începutul anului)	Pondere număr beneficiari, în total (%)	Plăți efectuate (cumulate de la începutul anului) mii lei	Pondere plăți efective în total plăți (%)
0	1	2	3	4	5
Beneficii de asistență socială					
1.	Alocația de stat pentru copii	3.825.080	85,04%	2.762.799	51,06%
2.	Alocația pentru susținerea familiei	301.586	6,70%	216.861	4,01%
3.	Indemnizația pentru creșterea copilului (ICC) (inclusiv stimulentele lunare/de inserție)	178.913	3,98%	1.858.310	34,34%
4.	Ajutorul social (VMG) inclusiv plățile pentru asigurarea obligatorie a locuințelor	192.713	4,28%	417.792	7,72%
A.	Total beneficii de asistență socială (rd.1+rd.2+rd.3+rd.4)	4.498.292	100,00%	5.255.762	97,13%
Taxe poștale pentru servicii transmitere drepturi					
1.	Taxe pentru alocația de stat pentru copii			18.590	0,34%
2.	Taxe pentru alocația pentru susținerea familiei			2.109	0,04%
3.	Taxe poștale pentru ICC și stimulentele lunare/de inserție			9.484	0,18%
4.	Taxe pentru ajutorul social (VMG)			4.081	0,08%
B.	Total taxe poștale (rd.1+rd.2+rd.3+rd.4)			34.264	0,64%
Contribuții la fondul național unic de asigurări sociale de sănătate (CASS)					
1.	CASS pentru indemnizațiile pentru creșterea copilului			97.951	1,81%
2.	CASS- pentru ajutoare sociale (VMG)			22.935	0,42%
C.	Total contribuții (rd.1+rd.2)			120.886	2,23%
TOTAL GENERAL (A+B+C)				5.410.912	100,00%

Din punct de vedere valoric, *resursele bugetare cheltuite în anul 2012* pentru plata celor 4 categorii de beneficii de asistență socială **auditate**, exclusiv cheltuielile conexe (taxele poștale și contribuțiile la fondul național unic de asigurări sociale de sănătate) au fost în sumă de **5.255.762 mii lei**.

Plata către solicitanții celor **patru categorii de beneficii de asistență socială**, a generat însă și cheltuieli conexe, pentru taxe poștale de transmitere a drepturilor, în sumă de 34.264 mii lei (0,64% din totalul cheltuielilor), precum și contribuții la fondul național unic de asigurări sociale de sănătate în sumă de 120.886 mii lei (2,23% din totalul cheltuielilor).

Efortul bugetar pentru plata în anul 2012 a acestor beneficii de asistență socială a fost în sumă totală de 5.410.912 mii lei, reprezentând **68%** din totalul plăților efectuate de M.M.F.P.S.P.V pentru

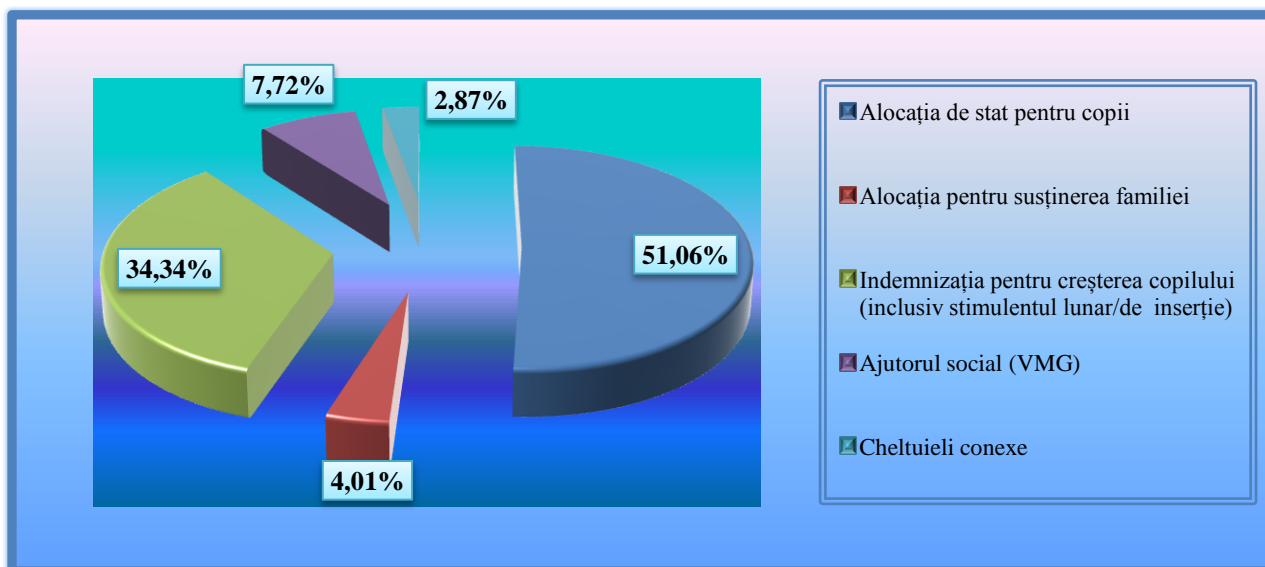
cheltuielile cu asistența socială, în sumă 7.960.846 mii lei.

În structură, pentru *alocația de stat pentru copii* s-au efectuat plăți în sumă de 2.762.799 mii lei, reprezentând 51,06% din totalul plăților efectuate; pentru *indemnizația pentru creșterea copilului* s-au efectuat plăți în sumă de 1.858.310 mii lei, reprezentând 34,34% din totalul plăților; pentru *venitul minim garantat* s-au efectuat plăți în sumă de 417.792 mii lei, reprezentând 7,72% din total plăți, iar pentru *alocația de susținere a familiei* s-au efectuat plăți în sumă de 216.861 mii lei, reprezentând 4,01% din total.

Grafic, datele prezentate anterior se prezintă astfel:

Ponderea plăților pentru beneficiile de asistență socială auditate în totalul plăților auditate, efectuate în anul 2012 (%)

Graficul nr. 4

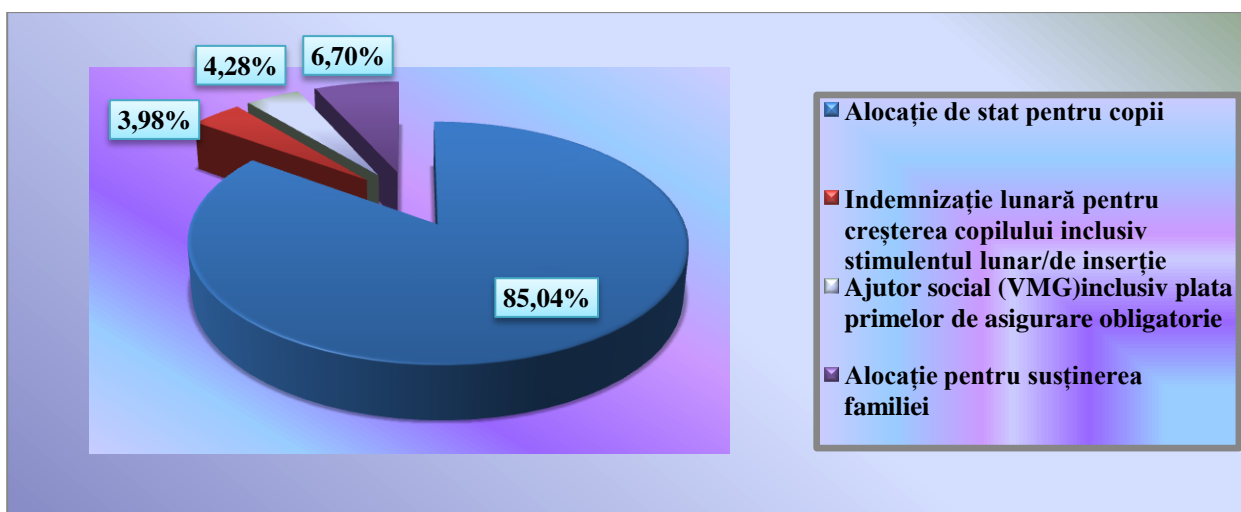

O mare parte a resurselor bugetare a fost direcționată în anul 2012 pentru plata alocației de stat pentru copii, respectiv 51,06% din totalul plăților efectuate pentru

beneficiile supuse auditului, cât și pentru indemnizația pentru creșterea copilului (inclusiv stimulentele lunare/de inserție) care a avut o pondere de 34,34%.

Ponderea numărului de beneficiari aferent categoriilor de drepturi auditate în numărul total al beneficiarilor de drepturi supuse analizei, se prezintă astfel:

Graficul nr. 5

Așa după cum rezultă din situația prezentată, *numărul mediu al persoanelor* care au încasat în anul 2012 beneficii de asistență socială sub forma alocației de stat pentru copii, alocației de susținere a familiei, indemnizației pentru creșterea copilului inclusiv stimulentele lunar/de inserție pentru creșterea copilului și ajutoarelor sociale este de 4.498.292 persoane beneficiare. Dintre acestea, ponderea cea mai însemnată, respectiv 85,04% din total, o reprezintă copiii beneficiari de *alocație de stat pentru copii*.

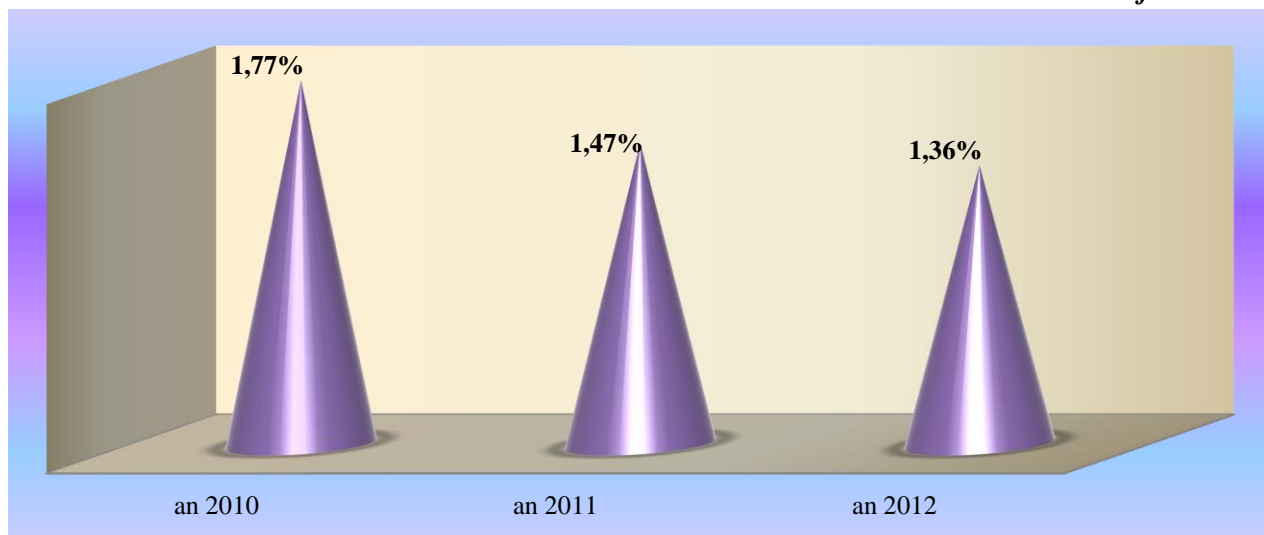
Drepturi sub formă de *alocații pentru susținerea familiei* au fost acordate unui număr de 301.586 persoane, reprezentând 6,70% din numărul total al beneficiarilor; *indemnizații pentru creșterea copilului* s-au acordat unui număr mediu de 178.913 beneficiari, reprezentând 3,98% din total, iar ajutoare sociale sub formă de *venit minim garantat* au fost acordate unui număr total de 192.713 persoane, reprezentând 4,28 % din totalul beneficiarilor supuși analizei.

Ponderea în produsul intern brut a cheltuielilor cu toate beneficiile de asistență socială acordate prin bugetul M.M.F.P.S.P.V, a fost de 1,77 % din PIB în anul 2010. Modificările legislative aplicate în domeniul asistenței sociale, prin corectarea condițiilor de acordare a acestor beneficii de asistență socială începând cu anul 2011 și continuate în anul 2012, au condus la o scădere a cheltuielilor cu beneficiile de asistență socială, astfel că, în anul 2011 s-a înregistrat o pondere în produsul intern brut a cheltuielilor cu *beneficiile de asistență socială* acordate prin bugetul M.M.F.P.S.P.V de 1,47%.

În anul 2012, s-a păstrat trendul descendent, astfel că s-a înregistrat o pondere în produsul intern brut a cheltuielilor cu beneficiile de asistență socială finanțate prin bugetul M.M.F.P.S.P.V de 1,36%, întrucât a scăzut atât numărul de beneficiari, cât și plățile efectuate în funcție de numărul beneficiarilor.

Grafic, datele prezentate anterior, pentru perioada 2010-2012, respectiv **ponderea în produsul intern brut a cheltuielilor cu toate beneficiile de asistență acordate prin bugetul MMFPSPV**, se prezintă astfel:

Graficul nr. 6

Luând în calcul produsul intern brut pentru anul 2012, prin raportarea plăților cu cele patru beneficii de asistență socială auditate, inclusiv cheltuielile conexe, rezultă ponderea acestora în produsul intern brut, prezentată în tabelul nr. 4.

În anul 2012, situația privind **ponderea în produsul intern brut a plăților pentru fiecare beneficiu de asistență socială auditat**, inclusiv cheltuielile pentru serviciile de transmitere a drepturilor și contribuțiile la fondul național unic de asigurări sociale de sănătate, se prezintă astfel:

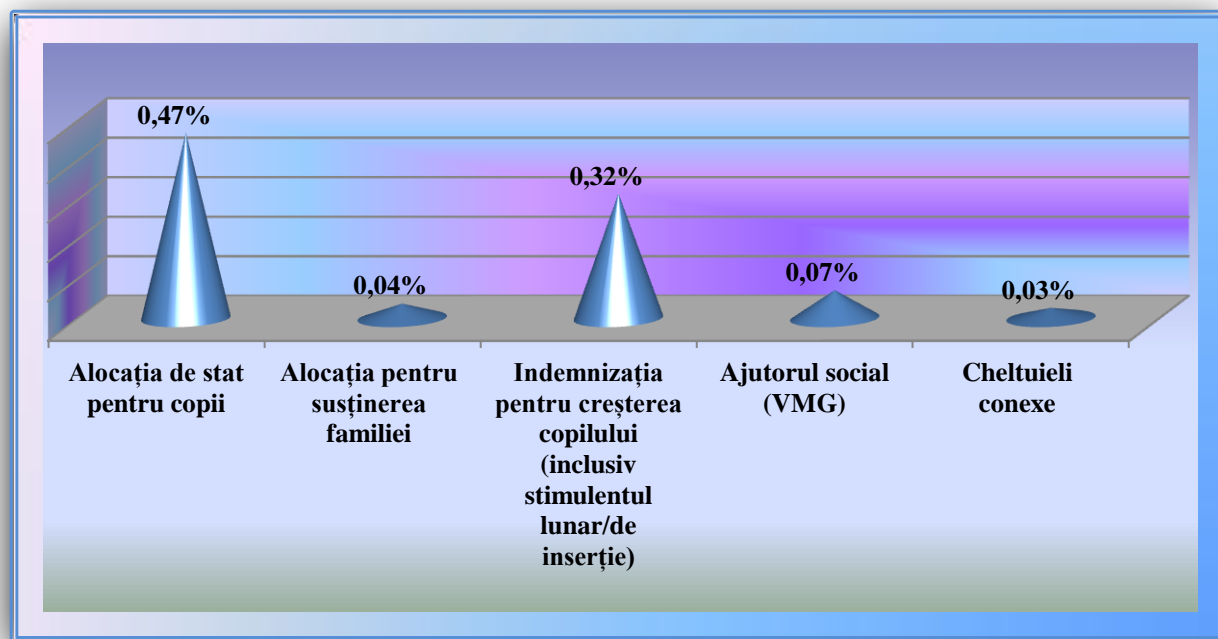
Tabelul nr. 4

-mii lei-

Nr. crt.	Tipuri de beneficii auditate	Plăți efectuate în anul 2012	Pondere în PIB în anul 2012 (%)
0	1	2	3
1.	Alocația de stat pentru copii	2.762.799	0,47%
2.	Indemnizația pentru creșterea copilului (inclusiv stimulente lunar/de inserție)	1.858.310	0,32%
3.	Alocația pentru susținerea familiei	216.861	0,04%
4.	Ajutorul social (VMG)	417.792	0,07%
5.	Cheltuielile conexe (taxe poștale pentru serviciile de transmitere a drepturilor și contribuțiile la fondul național unic de asigurări sociale de sănătate)	155.150	0,03%
Total (rd.1+rd.2+rd.3+rd.4+rd5)		5.410.912	0,93%

Grafic, datele prezentate în tabelul de mai sus, adică **ponderea în PIB a beneficiilor de asistență socială auditate și a cheltuielilor conexe în anul 2012 (%)** se prezintă astfel:

Graficul nr. 7

Așa cum rezultă din graficul prezentat mai sus, în anul 2012, ponderea cea mai mare în PIB o are alocația de stat pentru copii (0,47%), urmată de indemnizația pentru creșterea copilului, al doilea beneficiu de asistență socială din punct de vedere al ponderii (0,32 %). Celelalte două beneficii de asistență socială au ponderi destul de reduse în PIB, ajutorul social (0,07 %) și alocația pentru susținerea familiei (0,04%).

Din datele prezentate anterior, rezultă următoarele aspecte referitoare la fiecare beneficiu de asistență socială auditat, astfel:

Alocația de stat pentru copii

Alocația de stat pentru copii este instituită ca formă de ocrotire a statului acordată în mod nediscriminatoriu tuturor copiilor prin efectele **Legii nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii**.

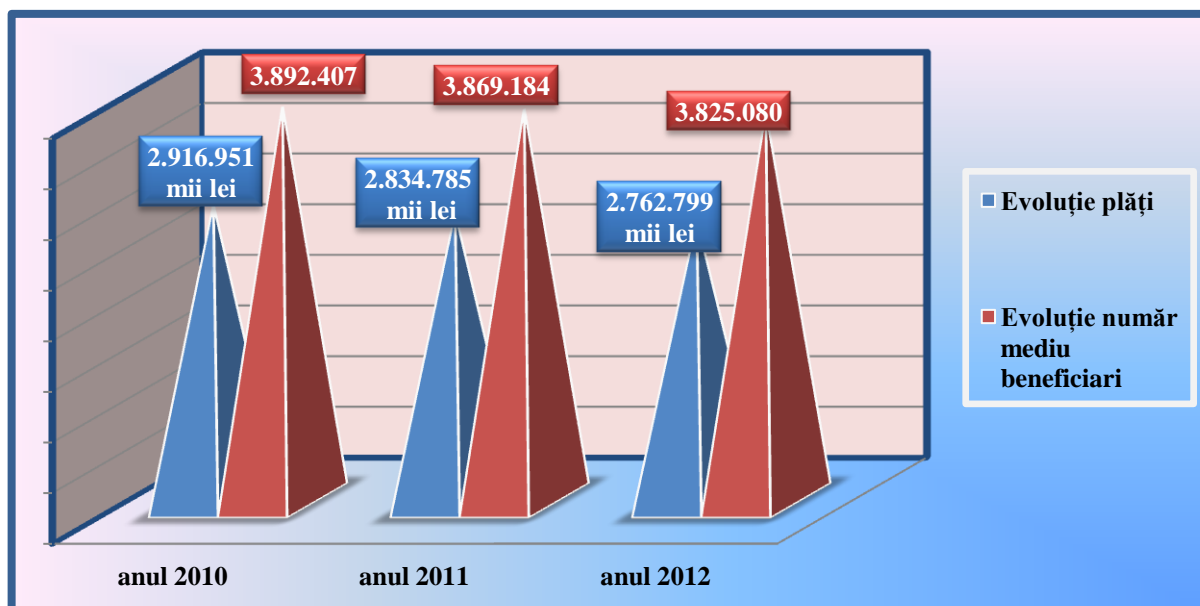
Alocația de stat pentru copii are caracter universal și reprezintă o formă de ocrotire a statului acordată tuturor copiilor, fără discriminare, până la împlinirea vârstei

de 18 ani, precum și tinerilor care au împlinit vârsta de 18 ani și urmează cursurile învățământului liceal, profesional, până la terminarea acestora.

La nivel național, în anul 2012 *alocația de stat pentru copii* a avut o pondere de **0,47% din PIB**, reprezentând **51,06 % din totalul cheltuielilor** cu beneficiile de asistență socială auditate.

Grafic, evoluția numărului mediu lunar de beneficiari pentru alocația de stat pentru copii în perioada 2010-2012, precum și evoluția plăților efectuate către aceștia, se prezintă astfel:

Graficul nr. 8

Din punct de vedere valoric, sumele plătite efectiv beneficiarilor de alocație de stat pentru copii, așa cum rezultă din graficul de mai sus, au avut un trend descendent începând cu anul 2010. Sumele plătite ca alocații de stat pentru copii au fost în anul 2012 de 2.762.799 mii lei, fiind mai mici cu 2,5% față de anul 2011 și cu 5,3% față de cele plătite în anul 2010, scăderea fiind determinată, în principal, de reducerea numărului de copii beneficiari.

Astfel, numărul de beneficiari de alocație de stat pentru copii a cunoscut un trend în scădere în anul 2012 cu 1,15% față de anul 2011 și cu 1,73% față de anul 2010.

Cauzele reducerii numărului de beneficiari au constat, la rândul lor, în:

- ◆ scăderea natalității;
- ◆ ieșirea din sistem a unui număr mare de copii prin împlinirea vârstei de 18 ani;
- ◆ migrația externă a cetățenilor români din ultimii ani.

Indemnizația lunară pentru creșterea copilului, inclusiv stimulentele lunar/de inserție

Concediul și indemnizația pentru creșterea copilului în vârstă de până la un an, respectiv doi ani, se acordă persoanelor îndreptățite, dacă acestea au realizat venituri supuse impozitului pe venit, timp de 12 luni în ultimul an anterior datei nașterii copilului.

La nivel național, indemnizația pentru creșterea copilului și stimulentele lunar/de inserție a avut o pondere de **0,32 % din PIB**, reprezentând **34,34%** din cheltuielile cu beneficiile de asistență socială auditate.

Evoluția actelor normative, care reglementează acordarea indemnizației pentru creșterea copilului, precum și a stimulentele lunar/de inserție, se prezintă după cum urmează:

♦ *Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului* care reprezintă actul normativ care a instituit aceste beneficii de asistență socială;

♦ *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor*, adoptată la sfârșitul anului 2010, care a adus o serie de modificări și completări, începând cu 1 ianuarie 2011;

Așa cum s-a prezentat anterior, în perioada 2010-2012, plățile pentru acest beneficiu de asistență socială au fost alocate atât pentru plata indemnizației pentru creșterea copilului, cât și pentru plata stimulentele lunar/de inserție. Pe fiecare din cele două categorii, datele se prezintă după cum urmează:

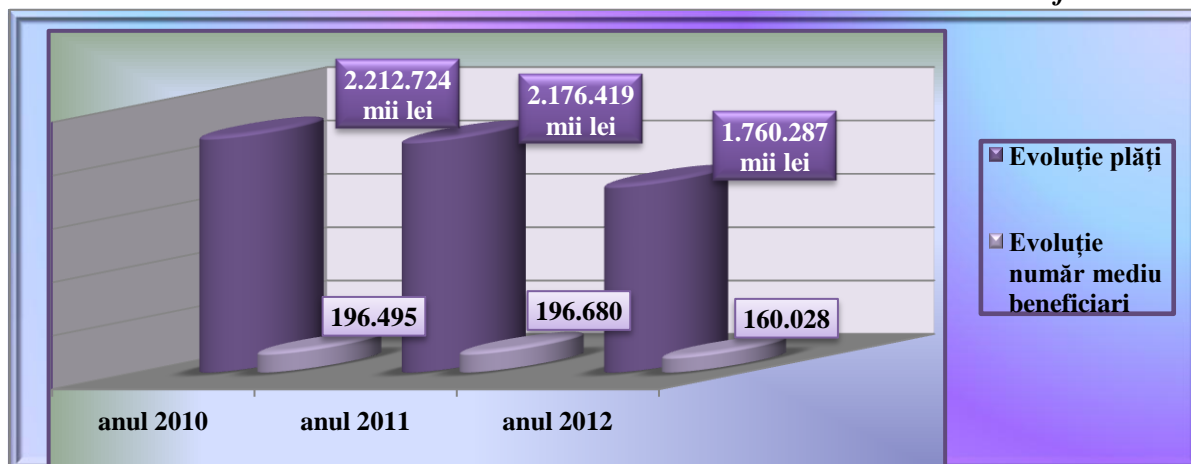
Numărul mediu de beneficiari și plățile efectuate în intervalul 2010-2012 pentru indemnizația lunară pentru creșterea copilului, se prezintă grafic astfel:

♦ *Legea nr.166/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.124/2011 pentru modificarea și completarea unor acte normative care reglementează acordarea de beneficii de asistență socială* adoptată pe parcursul anului 2012, prin care s-a stabilit creșterea indemnizației pentru creșterea copilului, prin modificarea procentului de la 75% la 85% din media veniturilor pe baza cărora se calculează indemnizația pentru creșterea copilului, începând cu drepturile acordate pentru acest beneficiu de asistență socială aferente lunii octombrie 2012.

De asemenea, tot prin această lege a fost introdus stimulentele de inserție (opțiunea II) și pentru beneficiarii care au optat pentru acordarea concediului pentru creșterea copilului până la împlinirea de către copil a vârstei de 2 ani, dacă aceștia obțin venituri supuse impozitului, după împlinirea de către copil a vârstei de 1 an, pentru perioada rămasă până la 2 ani.

În anul 2012, în medie un număr de 178.913 persoane au beneficiat de indemnizație pentru creșterea copilului sau stimulentele lunar/de inserție.

Graficul nr. 9

În anul 2012 au primit indemnizație pentru creșterea copilului 160.028 persoane, un număr mai mic cu 18,6% față de anul 2011 și cu 18,5% față de anul 2010. Scăderea s-a datorat în principal evoluției natalității, având în vedere că în anul 2012, comparativ cu anul 2010, s-au născut mai puțin cu circa 13.400 copii (6,3%), însă cu aproape 2.400 mai mulți ca în anul 2011 (1,2%)*.

Creșterea natalității în anul 2012 față de anul 2011 nu s-a reflectat în numărul mediu de beneficiari de indemnizații lunare pentru creșterea copilului, întrucât nu toți reprezentanții legali ai copiilor au făcut

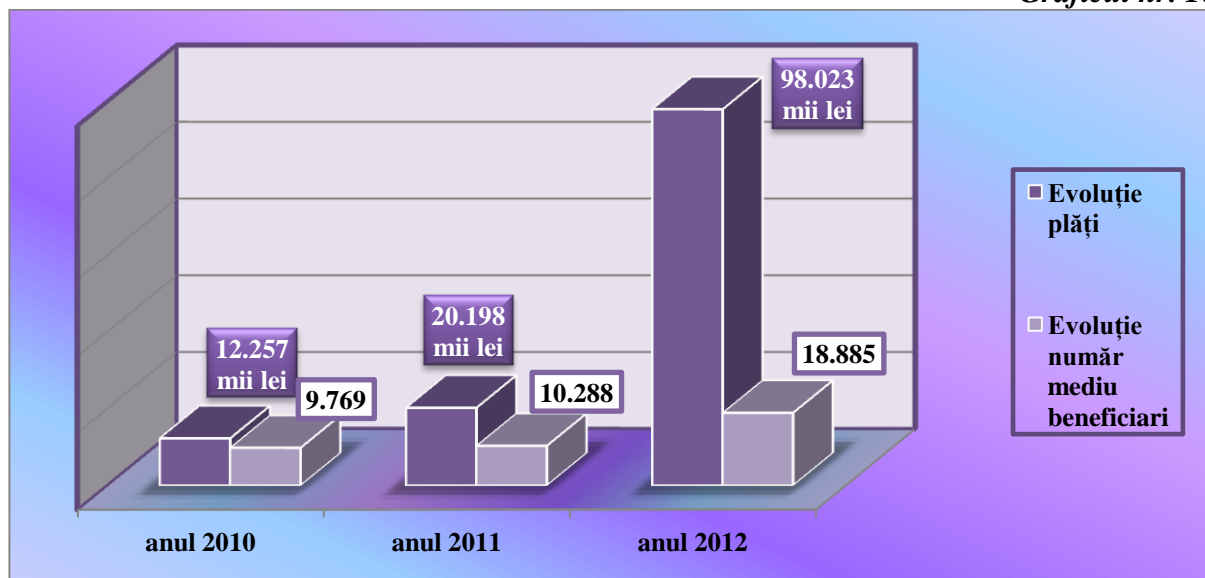
dovada obținerii de venituri impozabile timp de 12 luni anterior nașterii, condiție esențială pentru beneficia de acest drept.

O altă cauză a scăderii numărului de persoane care au beneficiat de indemnizație pentru creșterea copilului a fost creșterea numărului de beneficiari de stimulent.

Datorită scăderii, în principal, a numărului de beneficiari, au scăzut și plățile efectuate pentru acordarea indemnizației pentru creșterea copilului în anul 2012 cu 15,4% față de anul 2011 și cu 16,5% față de anul 2010.

Numărul mediu de beneficiari și plățile efectuate în intervalul 2010-2012 pentru stimulentele lunare/de inserție, se prezintă grafic astfel:

Graficul nr. 10

În anul 2012, un număr de 18.885 persoane au beneficiat de indemnizație pentru creșterea copilului. Odată cu realizarea de venituri impozabile, aceștia au primit un stimulent lunar/de inserție, încetând în același timp plata indemnizației.

Față de anul anterior, numărul total de beneficiari de stimulent din anul 2012 a crescut 1,83 ori, iar suma totală plătită acestor beneficiari a crescut de 4,85 ori. Această creștere s-a datorat faptului că persoanele care au optat pentru primirea indemnizației de creștere a copilului pentru o perioadă de un an, la terminarea acestei

perioade au primit stimulent de inserție. În consecință, ponderea beneficiarilor de stimulent lunar/de inserție în totalul beneficiarilor de indemnizație pentru creșterea copilului și stimulent s-a dublat, adică de la 5,0% în anul 2011 la 10,6% în anul 2012.

Rezultă că măsura luată, de implementare a stimulentei de inserție, și-a atins în parte scopul, acela de cointeresare și promovare a muncii ca cea mai bună formă de protecție pentru cei care pot munci, în paralel cu protecția veniturilor realizate de beneficiarii de stimulent lunar/de inserție.

* Sursa datelor: Buletinul statistic pentru anul 2012 editat de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

Alocația pentru susținerea familiei

Beneficiul a fost instituit de **Legea nr.277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei**, ca formă de sprijin pentru familiile cu venituri reduse care au în creștere și îngrijire copii în vârstă de până la 18 ani.

Alocația pentru susținerea familiei se adresează familiilor ce au în îngrijire copii și realizează venituri mai mici decât valoarea pragului stabilit de lege. Cuantumul acestuia variază, în funcție de componența familiei și veniturile acesteia.

Acordarea alocației pentru susținerea familiei are drept scop completarea veniturilor familiilor în vederea asigurării unor condiții mai bune pentru creșterea, îngrijirea și educarea copiilor, precum și stimularea frecvenței de către copiii de

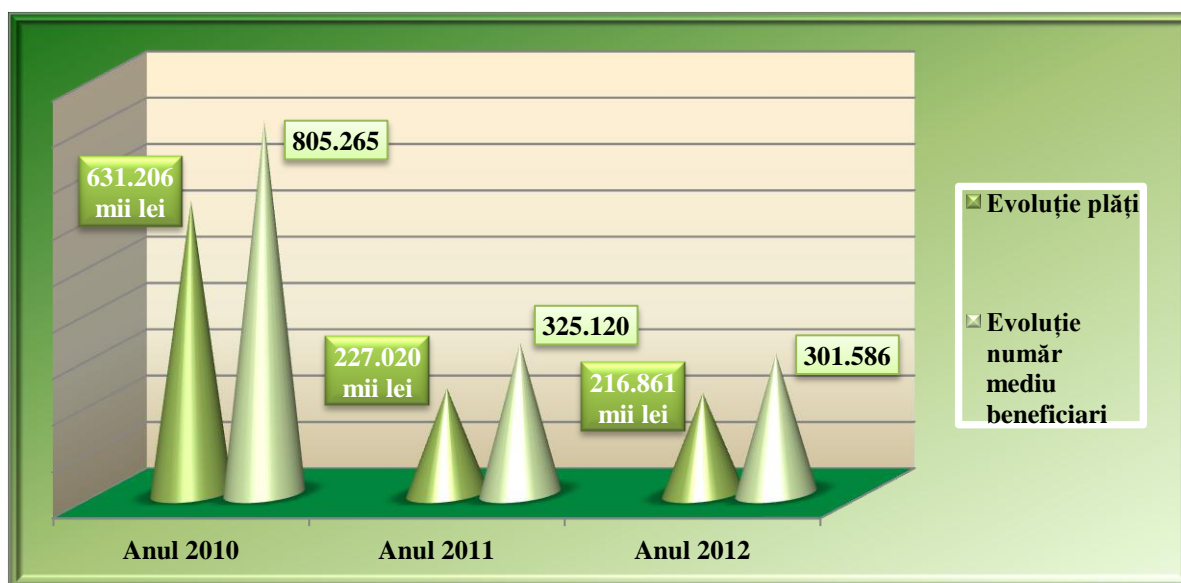
vârstă școlară, aflați în îngrijirea familiilor cu venituri reduse, a cursurilor unei forme de învățământ, organizate potrivit legii.

La nivel național, în anul 2012, plata alocației pentru susținerea familiei a necesitat un efort bugetar de **0,04% din PIB**, având o pondere de **4,01%** în **totalul cheltuielilor** cu beneficiile de asistență socială auditate.

Plățile efectuate pentru alocația pentru susținerea familiei în perioada 2011-2012 au fost prezentate în evoluție prin comparație cu plățile efectuate pentru alocația familială complementară și alocația de susținere pentru familiile monoparentale anul 2010, care și-au încetat aplicabilitatea.

Grafic, evoluția numărului mediu lunar de beneficiari și evoluția plăților aferente alocației pentru susținerea familiei în perioada 2010-2012 se prezintă astfel:

Graficul nr.11

În anul 2012, în medie, 301.586 familii au primit lunar acest tip de alocație, suma totală plătită fiind de 216.861 mii lei. Comparativ cu anul anterior, a avut loc o diminuare a numărului de familii beneficiare cu 7,2% și cu 62,5% față de anul 2010.

Diminuarea a fost influențată de o parte de consolidarea legislativă, începând cu anul

2011, a două alocații acordate anterior, respectiv alocația familială complementară și alocația de susținere pentru familia monoparentală) și pe de altă parte de condițiile mai severe de acordare a acestui beneficiu de asistență socială prin actele normative adoptate.

Cuquantumurile alocației pentru susținerea familiei variază, în funcție de componența familiei și veniturile familiei, astfel că la nivelul anului 2012 cuquantumul lunar s-a prezentat astfel:

Tabelul nr.5

Componența familiei	Venitul net mediu lunar pe membru de familie	Cuquantum lunar în funcție de numărul de copii			
		1 copil	2 copii	3 copii	4 sau mai mulți
Familie cu ambii părinți	mai mic de 200 lei	0,06 ISR*	0,12 ISR	0,18 ISR	0,24 ISR
	între 201 și 370 lei	0,05 ISR	0,1 ISR	0,15 ISR	0,2 ISR
Familie monoparentală	mai mic de 200 lei	0,1 ISR	0,2 ISR	0,3 ISR	0,3 ISR
	între 201 și 370 lei	0,09 ISR	0,18 ISR	0,27 ISR	0,36 ISR

*În anul 2012, indicatorul social de referință a avut valoarea de 500 lei, în conformitate cu prevederile Legii nr.76/2002

Numărul de beneficiari ai alocației pentru susținerea familiei structurat după numărul de membri ai familiei în anul 2012, se prezintă astfel*:

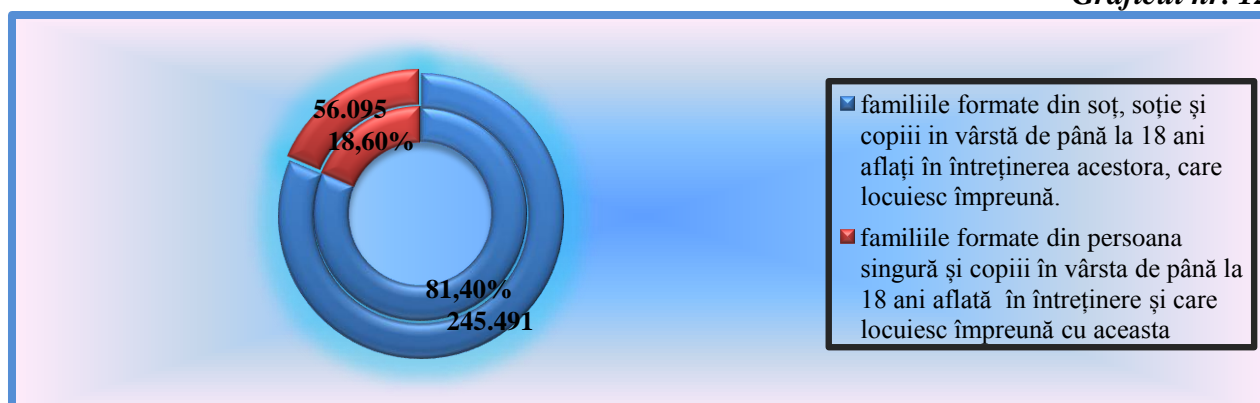
Tabelul nr. 6

	Alocația pentru susținerea familiei	Număr mediu familii beneficiare	Pondere familii beneficiare de alocație pentru susținerea familiei (%)
0	1	2	3
	Număr total de beneficiari (A+B), din care:	301.586	100,00
A.	famiiliile formate din soț, soție și copiii în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea acestora, care locuiesc împreună.	245.491	81,40
	pentru familia cu un copil	87.149	28,9
	pentru familia cu 2 copii	109.489	36,3
	pentru familia cu 3 copii	32.405	10,7
	pentru familia cu 4 copii și mai mulți	16.448	5,5
B.	famiiliile formate din persoana singură și copiii în vârstă de până la 18 ani aflată în întreținere și care locuiesc împreună cu aceasta	56.095	18,60
	pentru familia cu un copil	35.789	11,9
	pentru familia cu 2 copii	14.585	4,8
	pentru familia cu 3 copii	3.983	1,3
	pentru familia cu 4 copii și mai mulți	1.738	0,6

* Sursa datelor: Buletinul statistic pentru anul 2012 editat de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

Grafic, **ponderea numărului de beneficiari ai alocației pentru susținerea familiei**, din tabelul de mai sus, structurată în funcție de componența familiei, se prezintă după cum urmează:

Graficul nr. 12

Așa cum rezultă atât din tabelul nr. 6, cât și din graficul nr. 12, cele mai multe familii beneficiare de alocație de susținere a familiei au fost formate din ambii părinți și copiii acestora, respectiv 81,40% în anul 2012, însemnând un număr mediu de 245.491 familii beneficiare.

Dintre acestea cel mai mare procent l-au înregistrat familiile formate din soț, soție

cu 2 copii în vârstă de până la 18 ani aflați în întreținerea acestora, adică 36,3% din numărul total de beneficiari, respectiv un număr mediu de 109.489 familii beneficiare, care locuiesc împreună, iar cel mai mic procent, respectiv 0,6% este reprezentat de familiile cu 4 sau mai mulți copii.

Ajutorul social pentru asigurarea venitului minim garantat

Venitul minim garantat se asigură prin acordarea unui ajutor social lunar și constituie unul dintre cele mai importante programe de promovare a incluziunii sociale și de combatere a sărăciei. În luna decembrie 2010 s-au adoptat o serie de modificări legislative care au garantat fondurile necesare pentru plata venitului minim garantat prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, precum și plata acestor drepturi prin agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială. În context, precizăm că până la acea dată, aceste drepturi se acordau de către unitățile administrativ-teritoriale (primăriei).

În anul 2012, plata ajutorului social a necesitat un efort bugetar la nivel național,

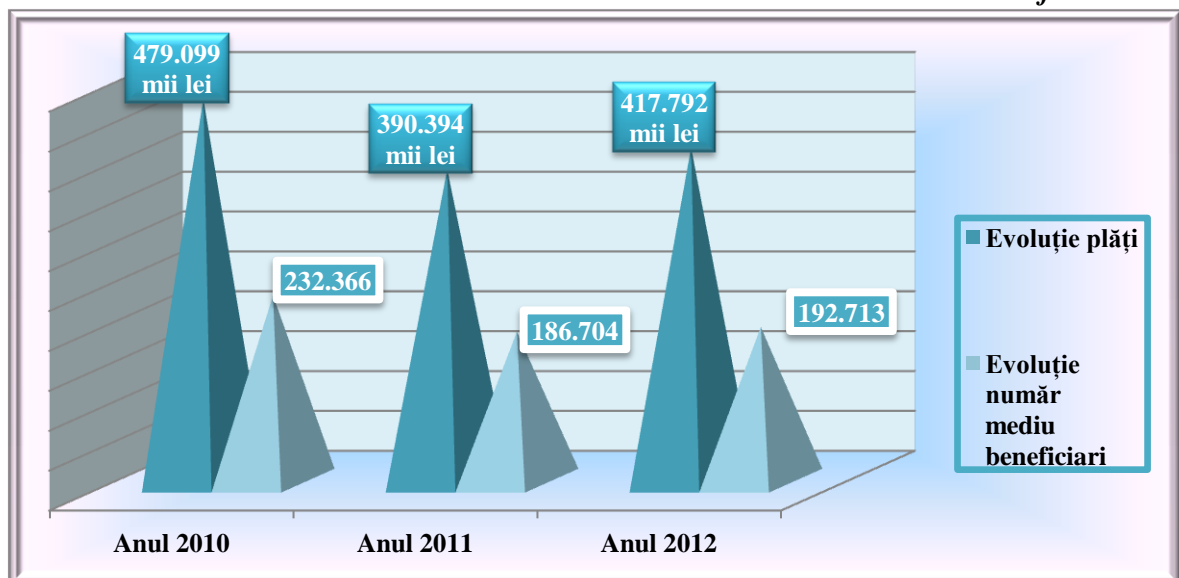
de **0,07% din PIB**, având o pondere de **7,72% din totalul cheltuielilor cu beneficiile de asistență socială** auditate, fiind, după beneficiile acordate în cadrul politicilor familiale (indemnizația pentru creșterea copilului și alocația de stat pentru copii) a treia mare categorie de beneficii de asistență socială.

Ajutorul social lunar se acordă pe bază de cerere și declarație pe propria răspundere, însoțite de actele doveditoare privind componența familiei și veniturile membrilor acesteia.

Valoarea ajutorului social lunar se calculează ca diferență între nivelul venitului minim garantat prevăzut de lege și venitul net lunar al familiei sau al persoanei singure.

Grafic, evoluția numărului mediu lunar de beneficiari și evoluția plăților efectuate în intervalul 2010-2012 pentru venitul minim garantat este reprezentată astfel:

Graficul nr. 13

Pe parcursul anului 2012, la nivel național, în vederea asigurării venitului minim garantat, au fost acordate ajutoare sociale unui număr mediu de 192.713 persoane, mai mult cu 3,2% comparativ cu anul 2011, suma plătită acestora fiind în cuantum total de 417.792 mii lei.

Valoarea medie lunară calculată la nivel național a ajutorului social acordat în anul 2012 a fost de 179 lei/familie beneficiară, respectiv 73 lei/persoană dintr-o familie beneficiară, având în vedere dimensiunea medie a familiei beneficiare de 2,45 persoane/familie*.

Sumele plătite în anul 2012 pentru asigurarea venitului minim garantat au avut un trend crescător, fiind cu 6,6% mai mari față de cele realizate în anul 2011, datorită:

- creșterii numărului mediu de beneficiari cu 6009 beneficiari, de la un număr de 186.704 beneficiari în anul 2011 la un număr de 192.713 beneficiari în anul 2012.

- creșterii sumelor medii lunare plătite de la 173 lei (în anul 2011) la 179 lei (în anul 2012), ceea ce reprezintă o creștere de 3,4 %.

Structura **beneficiarilor de ajutor social** acordat în raport cu nivelul venitului minim garantat, a fost următoarea* :

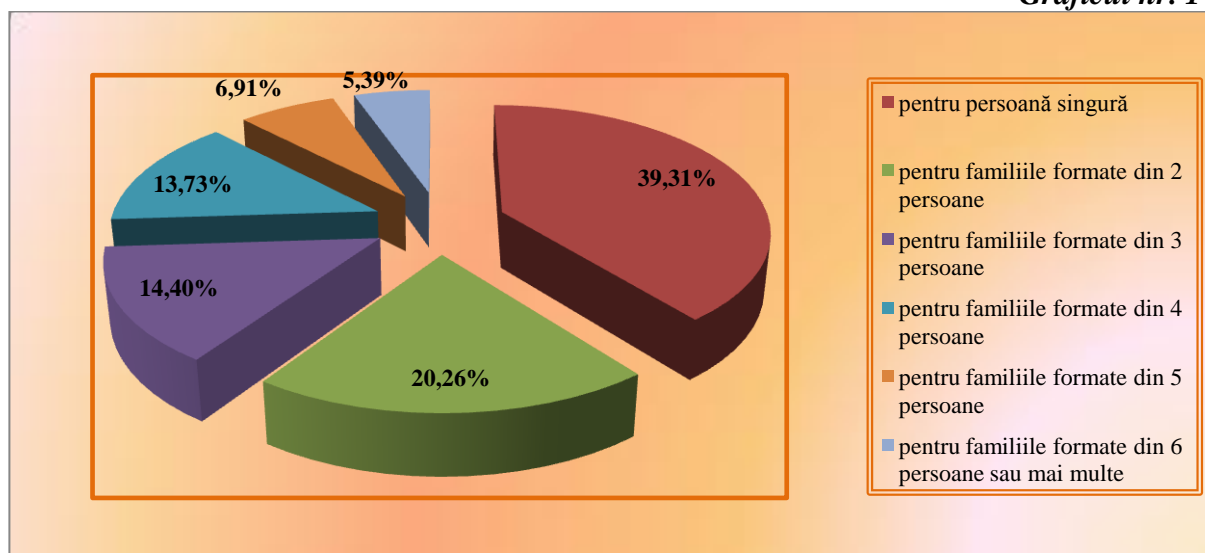
Tabelul nr. 7

Compoența familiei	Nivelul VMG	Număr mediu de beneficiari în anul 2012	Pondere număr mediu beneficiari în total
0	1	2	3
Ajutor social (VMG) – total, din care:		193.020	100,00%
pentru persoană singură	125 lei	75.872	39,31%
pentru familiile formate din 2 persoane	225 lei	39.114	20,26%
pentru familiile formate din 3 persoane	315 lei	27.801	14,40%
pentru familiile formate din 4 persoane	390 lei	26.495	13,73%
pentru familiile formate din 5 persoane	465 lei	13.332	6,91%
pentru familiile formate din 6 persoane sau mai multe	496 lei	10.406	5,39%

*Sursa datelor: Buletinul statistic pentru anul 2012 editat de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

Grafic, structura beneficiarilor de ajutor social, în total beneficiari se prezintă astfel:

Graficul nr. 14

În anul 2012, din totalul de 193.020 ajutoare transmise spre plată, 75.872 s-au adresat către persoane singure. Ponderea persoanelor singure, beneficiare de ajutor social, în totalul beneficiarilor a fost de 39,31%, la fel ca în anul anterior.

Din datele prezentate, rezultă că cea mai însemnată pondere în numărul total al beneficiarilor de ajutor social, respectiv 39,31%, o dețin persoanele singure care au declarat venituri lunare de până la 125 lei, precum și familiile formate din 2 persoane cu venituri de 225 lei (20,26%).

2. Cadrul instituțional și legislativ adoptat privind sistemul de asistență socială existent în România

Instituțiile prin care se realizează punerea în aplicare a măsurilor din domeniul sistemului național de asistență socială sunt organizate la nivel central (M.M.F.P.S.P.V. și instituțiile subordonate) și la nivel local (serviciile publice de asistență socială din subordinea consiliilor locale sau, după caz, de către unitățile administrativ-teritoriale: primării).

Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice este autoritatea publică centrală care elaborează politica de asistență socială și promovează drepturile familiei, copilului, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități și ale oricăror altor persoane aflate în nevoie.

M.M.F.P.S.P.V. stabilește strategia națională și sectorială de dezvoltare în domeniul social, coordonează și monitorizează implementarea acesteia, susține financiar și tehnic programele sociale, exercită controlul asupra acordării beneficiilor de asistență socială și serviciilor sociale și asigură aplicarea unitară a legislației din domeniul asistenței sociale.

În exercitarea atribuțiilor sale, M.M.F.P.S.P.V. colaborează cu celelalte ministere și organe de specialitate din subordinea Guvernului, cu alte instituții publice și cu organisme de drept privat.

Conform legislației existente privind sistemul național de asistență socială, pentru activitatea de stabilire și plată a beneficiilor de asistență socială asigurate din bugetul de stat, precum și pentru activitatea de inspecție, M.M.F.P.S.P.V. organizează instituții de specialitate, cu sau fără personalitate juridică, în scopul realizării unui sistem unitar de

administrare a beneficiilor de asistență socială și de evaluare, monitorizare și control în domeniul asistenței sociale.

Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială (A.N.P.I.S) este entitate cu personalitate juridică, în subordinea M.M.F.P.S.P.V., cu scopul creării unui sistem unitar privind administrarea procesului de acordare a beneficiilor de asistență socială.

În subordinea A.N.P.I.S funcționează la nivel local 42 de agenții teritoriale pentru plăți și inspecție socială ca servicii publice deconcentrate, cu personalitate juridică, prin care se asigură la nivelul întregii țări gestionarea sistemului beneficiilor de asistență socială. A.N.P.I.S asigură coordonarea, îndrumarea și controlul activității celor 42 de agenții teritoriale, în scopul aplicării unitare a legislației în domeniul specific de activitate și al realizării atribuțiilor ce le revin, potrivit legii.

M.M.F.P.S.P.V. exercită controlul asupra modului în care sunt implementate politicile naționale elaborate în domeniul de competență al ANPIS, precum și asupra realizării indicatorilor de performanță managerială.

Legislația existentă în România cu privire la *sistemul național de asistență socială* conferă Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, calitatea de autoritate publică centrală care elaborează și coordonează politica socială, în general și cea a asistenței sociale, în particular.

În procesul de elaborare a politicilor și legislației în domeniul său de activitate, la nivelul ministerului putem identifica două niveluri consultative:

- un nivel intern - colaborarea cu instituțiile aflate în subordinea, coordonarea sau sub autoritatea ministerului;
- un nivel extern - colaborarea cu celelalte autorități ale administrației publice centrale și locale, cu Parlamentul României, cu Consiliul Economic și Social (dialogul social), cu alte instituții și organisme externe, precum și cu reprezentanții societății civile.

Obiectivul general urmărit de M.M.F.P.S.P.V îl reprezintă stabilirea unui mecanism unic de organizare al sistemului de asistență socială, a modalităților de finanțare, a tipurilor de beneficii, de definire a beneficiarilor și a nevoilor concrete ale

acestora. De asemenea, s-a urmărit dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale care să determine promovarea unor politici sociale adecvate având drept scop îmbunătățirea calității vieții prin promovarea de politici sociale și a solidarității pentru cei aflați în nevoie.

Prin înființarea tuturor instituțiilor prevăzute de *Legea privind sistemul național de asistență socială* adoptată în anul 2006 și mai apoi prin *Legea asistenței sociale* adoptată de Parlamentul României în anul 2011 se asigură consolidarea instituțională a sistemului național de asistență socială, cu aplicabilitate din anul 2012.

II. Sfera și abordarea auditului

1. Mandatul legal și perioada analizată

Analiza aspectelor prezentate în acest raport s-a inițiat și desfășurat în temeiul prevederilor cuprinse în Acordul de împrumut, care a vizat Proiectul privind modernizarea sistemului de asistență socială, încheiat între România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, ratificat prin Legea nr. 68/25 aprilie 2012. Potrivit Anexei nr. 2 „Implementarea proiectului”- Secțiunea II, pct. A.3 din Acord” Pe perioada de implementare a Proiectului, Împrumutul, prin Curtea de Conturi, va realiza auditul anual al programelor de asistență socială incluse în PCE și va transmite Băncii rapoartele de audit în termen de cel mult douăsprezece (12) luni după sfârșitul anului calendaristic auditat, începând cu auditul anului 2011” (PCE-Programul de Cheltuieli Eligibile).

De asemenea, au fost avute în vedere competențele și atribuțiile prevăzute de Legea nr. 94/1992 privind organizarea și

funcționarea Curții de Conturi, potrivit căroră prin exercitarea funcției de control asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului, aceasta furnizează Parlamentului rapoarte privind utilizarea și administrarea resurselor în conformitate cu principiile legalității, regularității, economicității, eficienței și eficacității.

Acțiunea de audit a fost cuprinsă în Programul de activitate a Curții de Conturi pe anul 2013, aprobat prin Hotărârea Plenului nr. 253/18.12.2012.

Perioada supusă analizei este 01.01.2012-31.12.2012, care face parte din perioada de implementare a Proiectului, interval de timp cuprins în **Planul de acțiune 2011-2013 pentru implementarea Strategiei Guvernului României privind reforma în domeniul asistenței sociale**, aprobată prin Ordinul M.M.F.P.S nr.1313/08.04.2011.

2.Contextul inițierii auditului

Analizarea sistemului național de asistență socială a avut ca principal scop atenția pe care Curtea de Conturi o acordă intereselor generale ale societății și ale cetățenilor săi precum și a consecințelor pe care le are asupra acestora, modul în care Guvernul, ministerele și celelalte organe ale administrației publice înțeleg să-și desfășoare activitatea pentru care au fost înființate și pentru care sunt finanțate, direct sau indirect, din fonduri publice.

De asemenea, la inițierea acestei acțiuni a fost avută în vedere utilizarea fondurilor publice pentru acordarea unor beneficii de asistență socială ca *alocația de stat pentru copii, indemnizația pentru creșterea copilului, ajutorul social pentru*

asigurarea venitului minim garantat și alocația pentru susținerea familiei, beneficii de asistență socială cuprinse într-un **proiect** care vizează îmbunătățirea performanței **Sistemului de asistență socială al României**, susținut de Banca Mondială.

Obiectivul proiectului îl reprezintă **îmbunătățirea performanței sistemului de asistență socială al României** prin consolidarea managementului performanței, îmbunătățirea echității, a eficienței administrative și prin reducerea erorii și a fraudei. Proiectul propus vizează programele guvernamentale pentru gospodăriile cu venituri mici și familiile cu copii.

3.Obiectivul general al auditului

Obiectivul general al auditului îl constituie stabilirea de o manieră independentă a principalelor fenomene din sistemul beneficiilor de asistență socială cu privire la modul de fundamentare și utilizare a fondurilor publice acordate pentru:

- ❖ „Alocația de stat pentru copii”;
- ❖ „Indemnizația de creștere a copilului”;
- ❖ „Ajutorul social pentru asigurarea venitului minim garantat”;
- ❖ „Alocația pentru susținerea familiei”, inclusiv o evaluare a administrării, supravegherii și controlului acestora.

Obiectivele specifice sunt acelea de a evalua prin prisma economicității, eficienței și eficacității efectele implementării măsurilor luate pentru îmbunătățirea performanței sistemului de beneficii de asistență socială, cât și utilizarea eficientă a fondurilor publice pentru cele 4 categorii de beneficii auditate.

Sfera de cuprindere a obiectivelor specifice acțiunii de audit se referă la următoarele:

✚ evaluarea modului în care Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice își îndeplinește rolul de entitate publică cu responsabilități în ceea

ce privește aplicarea unitară a legislației în domeniul specific de activitate, precum și mecanismele de supraveghere, monitorizare și control ale beneficiilor de asistență socială;

✚ evaluarea modului în care se fundamentează necesarul de resurse bugetare pentru a asigura o repartizare echilibrată a acestora și eliminarea imobilizărilor în resurse aprobate și neutilizate;

✚ asigurarea că beneficiile de asistență socială sunt focalizate către persoanele îndreptățite;

✚ evaluarea caracterului corect și complet al informațiilor deținute în sistemul informatic SAFIR, precum și a capacității acestuia de a fi adaptat operativ pe măsura adoptării unor noi acte normative;

✚ evaluarea sistemelor de control intern;

✚ evaluarea instrumentelor și mecanismelor de prevenire, detectare și descurajare a fraudei și corupției;

✚ analiza indicatorilor de performanță stabiliți pentru aprecierea rezultatelor obținute în activitatea desfășurată de către Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială și Agențiile Județene pentru Plăți și Inspecție Socială.

Scopul auditului este de a evalua activitățile desfășurate cu privire la fundamentarea necesarului de fonduri bugetare, a modului în care instituțiile auditate s-au implicat în monitorizarea și supravegherea acordării beneficiilor de asistență socială în anul 2012, identificarea

celor mai bune rezultate obținute ca urmare a implementării măsurilor luate, dar și identificarea obiectivelor care au avut un grad redus de îndeplinire și localizarea cauzelor care au generat neîndeplinirea în totalitate a obiectivelor propuse pentru perfecționarea sistemului de beneficii de asistență socială.

Auditul încearcă să răspundă cu prioritate la următoarele întrebări:

✚ *M.M.F.P.S.P.V. și-a îndeplinit rolul de entitate publică cu responsabilități în aplicarea unitară a legislației în domeniul social și a exercitat în mod corespunzător activitatea privind mecanismele de supraveghere, monitorizare și controlul asupra beneficiilor de asistență socială?*

✚ *În anul 2012 s-a realizat o fundamentare corespunzătoare a necesarului de resurse bugetare pentru plata beneficiilor de asistență socială?*

✚ *Beneficiile de asistență socială sunt focalizate către persoanele îndreptățite să le primească?*

✚ *Sistemul informatic SAFIR este în măsură să genereze informații corecte și complete? Are capacitatea de a fi adaptat operativ pe măsura apariției/ modificării unor acte normative?*

✚ *Sistemul de control intern a funcționat în mod corespunzător în anul 2012?*

✚ *Funcționează instrumentele și mecanismele de prevenire, detectare și descurajare a fraudei și corupției?*

✚ *Au fost îndepliniți indicatorii de performanță stabiliți pentru aprecierea rezultatelor obținute în activitatea desfășurată de către Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială și agențiile teritoriale?*

Prin răspunsurile ce s-au formulat, auditul a încercat să furnizeze o serie de informații cu privire la performanța celor

patru categorii de beneficii de asistență socială, să identifice zone de risc și să sugereze o serie de recomandări.

4.Realizarea auditului

Activitatea de audit s-a desfășurat în conformitate cu standardele naționale elaborate în baza standardelor internaționale de audit, precum și a celor mai bune practici în domeniu.

La realizarea auditului au fost utilizate proceduri specifice de examinare a documentelor, interviuri cu diverse persoane cu atribuții în domeniu, chestionare și constatări factice privind realitatea implementării măsurilor luate pentru îmbunătățirea performanței sistemului de beneficii de asistență socială.

Concluziile raportului s-au formulat în urma sintetizării și analizării rezultatelor misiunilor de audit al performanței asupra modului de fundamentare a necesarului de resurse și acordare a unor beneficii de asistență socială, desfășurate la Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și

Persoanelor Vârstnice, la Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială, precum și la cele 42 agenții teritoriale pentru plăți și inspecție socială, pentru o serie de obiective propuse.

În cadrul misiunilor de audit de performanță s-au analizat atribuțiile și responsabilitățile instituțiilor implicate în realizarea reformelor în sistemul național de asistență socială, așa după cum au fost stabilite prin cadrul legal național, organizarea și funcționarea acestora, modul în care managementul se implică în aplicarea de măsuri corective în cazul nerespectării prevederilor legale.

Concluziile rezultate sunt formulate în urma unor verificări efectuate pe bază de eșantioane, selectate în cadrul misiunilor de audit.

5. Metodologia de audit

Misiunea de audit s-a desfășurat în perioada ianuarie – septembrie 2013, la toate cele 42 agenții teritoriale pentru plăți și inspecție socială, la Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială, în subordinea căreia funcționează agențiile teritoriale, precum și la Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Pe parcursul misiunilor de audit la nivelul fiecărei instituții auditate, au fost

examine eșantioane reprezentative de operațiuni vizând: solicitarea drepturilor; verificări ale îndeplinirii condițiilor de acordare; punerea în plată; fundamentarea și solicitarea resurselor bugetare necesare; întocmirea documentelor de plată și efectuarea plăților către beneficiari; organizarea corespunzătoare a evidenței; analizarea modului de funcționare al aplicației informatice SAFIR; raportarea activităților desfășurate și altele.

6. Destinatarii raportului

Raportul este destinat Parlamentului României, Guvernului României, Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Ministerului Finanțelor Publice - pentru informare, precum și Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare, potrivit

Legii nr. 68/25 aprilie 2012 pentru ratificarea Acordului de împrumut (Proiectul privind modernizarea sistemului de asistență socială) dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la București la 8 iulie 2011.

III. Constatări și concluzii

În urma analizei, prelucrării și interpretării datelor și informațiilor cuprinse în documentațiile colectate în timpul misiunilor de audit al performanței, precum și a altor probe de audit, au rezultat o serie de

constatări și concluzii care au fost sintetizate corespunzător obiectivelor propuse a fi evaluate de către audit.

1. M.M.F.P.S.P.V. și-a îndeplinit rolul de entitate publică cu responsabilități în aplicarea unitară a legislației în domeniul social și a exercitat în mod corespunzător activitatea privind mecanismele de supraveghere, monitorizare și controlul asupra beneficiilor de asistență socială ?

Rolul M.M.F.P.S.P.V de autoritate de stat, prin care se asigură exercitarea controlului aplicării unitare și respectării reglementărilor legale în domeniul asistenței sociale, este conferit prin Legea asistenței sociale nr. 292/2011.

Potrivit legii, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice are responsabilitatea aplicării unitare, la nivel teritorial, a legislației și a strategiilor naționale din domeniul asistenței sociale, îndeplinind funcția de monitorizare,

evaluare și control a aplicării reglementărilor legale.

Modificările legislative intervenite în anul 2011, cu aplicabilitate în anul 2012, precum și cele din anul 2012 au vizat:

✓ **Realizarea cadrului instituțional în domeniul administrării beneficiilor de asistență socială și activității de inspecție socială** a impus reorganizarea Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială prin adoptarea **O.U.G nr. 113/2011 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială**, prin preluarea activității de inspecție socială din cadrul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Prin **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 113/2011**, s-a definit scopul A.N.P.I.S, în concordanță cu obiectivul **Planului de acțiune** adoptat prin **OMMFPS nr. 1313/2011**, și anume, de a asigura, prin agențiile teritoriale, administrarea și gestionarea într-un sistem unitar de plată a beneficiilor de asistență socială și a altor programe privind serviciile sociale susținute de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, realizarea activităților de **evaluare și monitorizare a serviciilor sociale**, precum și **controlul măsurilor de asistență socială privind prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente** ale unor situații care pot genera marginalizarea sau excluderea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților.

Prin **Hotărârea Guvernului nr.151/2012 privind aprobarea Statutului propriu de organizare și funcționare al Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială** se modifică statutul agenției și se stabilesc unele măsuri cu caracter organizatoric.

✓ **Reglementarea cadrului general de organizare, funcționare și finanțare a sistemului național de asistență socială în România**, prin adoptarea **Legii nr. 292/2011 a asistenței sociale**. Cu această ocazie se înlocuiește expresia de „prestații sociale” cu cea de „beneficii de asistență socială”, folosită în plan internațional, dar nu se aduc modificări semnificative legate de sistemul de asistență socială. Actualul act normativ menționează că „sistemul național de asistență socială intervine subsidiar sau, după caz, complementar sistemelor de asigurări sociale și se compune din sistemul de beneficii de asistență socială și sistemul de servicii sociale”

Adoptarea **Legii asistenței sociale nr.292/2011**, creează cadrul legal și instituțional care definește reforma în domeniu. Principiile, valorile și regulile generale reglementate de aceasta conturează sistemul național de asistență socială cu cele două componente majore, respectiv sistemul de beneficii de asistență socială și sistemul de servicii sociale.

Punerea în aplicare a noilor reglementări cuprinse în **Legea asistenței sociale nr. 292/2011** a necesitat modificarea actelor normative de bază, care legiferează acordarea beneficiilor de asistență socială.

Astfel, în anul 2012 s-au adoptat, în principal, următoarele acte normative în domeniul asistenței sociale:

• **Legea nr. 166/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.124/2011 pentru modificarea și completarea unor acte normative care reglementează acordarea de beneficii de asistență socială;**

• **H.G nr.57/2012, H.G nr. 225/2012 și H.G nr. 1291/2012** pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor actelor normative de bază.

Recomandările Curții de Conturi s-au reflectat în actele normative elaborate prin care s-au adus clarificări benefice în domeniul sistemului de asistență socială.

Prin actele normative adoptate, în anul 2012, au fost clarificate modificările și completările aduse actelor de bază, cu prioritate privind:

- categoriile de venituri care se iau în calcul la stabilirea drepturilor de ajutor social și de alocație pentru susținerea familiei;

- stabilirea beneficiarilor pentru care menținerea acordării drepturilor este legată de obligația de plată a impozitelor și taxelor;

- modificarea reglementărilor privind acordarea stimulentului de inserție și pentru persoanele care au optat pentru concediul până la împlinirea de către copil a vârstei de 2 ani;

- modificarea reglementărilor care privesc acordarea sumei suplimentare pentru situațiile de suprapunere a cazurilor în care persoana se află cu un copil în perioada de concediu și indemnizație în baza O.U.G nr.148/2005 și naște/adoptă/ia în plasament sau tutelă un copil, în baza O.U.G nr.111/2010 pentru aplicarea unitară a Deciziei Curții Constituționale nr.495/2012 ;

- reglementarea modalității de acordare a drepturilor de ajutor social și a alocației pentru susținerea familiei, în condițiile prevăzute de Legea nr.166/2012.

La nivelul ministerului s-au înregistrat progrese în ceea ce privește implementarea procedurilor și instrucțiunilor în vederea aplicării cât mai corecte a prevederilor legii privind sistemul de asistență socială, care au vizat inițierea și elaborarea proiectelor de acte normative în domeniul asistenței sociale.

Modul de abordare a responsabilităților ministerului cu privire la aplicarea unitară a legislației în domeniul său de activitate, reprezintă un exemplu de bună practică care trebuie continuat, îmbunătățit și perfecționat, cu toate că impactul campaniilor de informare și consiliere nu a putut fi apreciat cantitativ, având în vedere că nu s-au stabilit indicatori.

Astfel, pe parcursul anului 2012, reprezentanții ministerului au participat la *Campanii de informare și consiliere* organizate de către Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială, la nivelul agențiilor teritoriale pentru plăți și inspecție socială, în vederea informării și consilierii autorităților administrației publice centrale și locale, a persoanelor fizice și juridice, publice sau private cu atribuții în domeniul asistenței sociale privind modificările legislative majore introduse în domeniul asistenței sociale.

Aceste campanii au avut stabilite două obiective majore și anume:

- *însușirea de către toți actorii sociali participanți la sesiunile de informare/consiliere a modificărilor legislative din domeniul asistenței sociale;*

- *garantarea respectării drepturilor sociale ale cetățenilor.*

Pornind de la aceste obiective, A.N.P.I.S. și-a propus să obțină următoarele rezultate:

- *reducerea numărului de beneficiari care încasează sume necuvenite;*

- *creșterea numărului de persoane aflate în situații de marginalizare sau excluziune socială care accesează beneficii sociale;*

- *aplicarea corectă și unitară a legislației în domeniu.*

Deși, campaniile de informare și consiliere organizate de A.N.P.I.S. și realizate de agențiile județene și-au propus două obiective generoase și au preconizat obținerea unor rezultate pe măsură, nu au fost identificați și indicatorii de rezultat în funcție de care să se evalueze gradul de atingere a țintelor preconizate, precum și modalitatea în care aceștia pot fi cuantificați.

Cu privire la coordonarea sistemului național de asistență socială de către M.M.F.P.S.P.V, trebuie menționat faptul că ministerul gestionează o parte a beneficiilor de asistență socială ce se suportă din bugetul de stat și se raportează de către acesta. Există însă și beneficii de asistență socială a căror finanțare se realizează prin bugetele altor instituții ale statului, din bugetul de stat (Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Apărării Naționale, Serviciul de Telecomunicații Speciale, Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Protecție și Pază, Administrația Națională a Penitenciarelor).

Începând cu anul 2013, M.M.F.P.S.P.V primește de la aceste instituții informații privind numărul de beneficiari și sumele alocate, dar informațiile primite nu sunt cuprinse în raportările statistice pe care le întocmește ministerul.

Având în vedere responsabilitățile M.M.F.P.S.P.V, stabilite prin legislația în domeniu privind sistemul național de asistență socială, s-ar impune centralizarea tuturor datelor la nivel național privind numărul beneficiarilor de drepturi sub formă de indemnizație pentru creșterea copilului, prin cuprinderea în raportările statistice ale ministerului atât a beneficiarilor pentru care drepturile se asigură prin bugetul M.M.F.P.S.P.V cât și a celor pentru care drepturile se suportă de la bugetul de stat, prin bugetele altor instituții publice.

În ceea ce privește comunicarea permanentă cu autoritățile, instituțiile și alte persoane juridice cu responsabilități în domeniul social și în special cu autoritățile publice locale și județene, au rezultat următoarele aspecte:

În anul 2012, s-au continuat demersurile în acest sens și s-au încheiat protocoale de colaborare pentru furnizarea de date și informații în vederea verificării menținerii condițiilor de eligibilitate ale beneficiarilor cu următoarele instituții: Inspekția Muncii și Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură.

Acestea s-au adăugat protocoalelor încheiate în anii anteriori cu Casa Națională de Pensii Publice, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Ministerul Afacerilor Interne - Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date și Oficiul Național al Registrului Comerțului.

Totodată, în anul 2013, s-a încheiat de către ANPIS protocolul cu Agenția Națională de Administrare Fiscală având ca scop furnizarea de date cu privire la veniturile raportate în declarațiile fiscale nominale, care furnizează informații necesare pentru stabilirea veridicității datelor care au stat la baza acordării drepturilor. Implementarea acestui protocol ar putea contribui la diminuarea plăților privind beneficiile de asistență socială către solicitanții neeligibili, la verificarea veniturilor declarate de către solicitanți necesare la stabilirea beneficiilor de asistență socială, precum și la eficientizarea activității de inspekție socială.

În baza protocoalelor încheiate, instituțiile semnatare transmit Agenției Naționale pentru Plăți și Inspekție Socială baze de date, iar A.N.P.I.S. transmite agențiilor teritoriale, periodic, aceste informații spre analiză.

Schimbul de date s-a făcut cu întârzieri față de termenele stipulate în protocoalele încheiate sau, în unele cazuri, datele nu au fost furnizate deloc. Lipsa informațiilor privind veniturile realizate de către solicitanții de drepturi a condus la imposibilitatea sistării sau recalculării cuantumului beneficiilor de asistență socială.

Referitor la monitorizarea plăților către beneficiari pe cele 4 beneficii de asistență socială supuse auditării, inclusiv cheltuielile privind transmiterea drepturilor s-au reținut următoarele:

M.M.F.P.S.P.V, prin Direcția Generală Asistență Socială a monitorizat activitatea de plată a beneficiilor de asistență socială efectuată prin Agenția Națională pentru Plăți și Inspekție Socială, ordonator secundar de credite, respectiv agențiile teritoriale din subordinea acesteia. În procesul de urmărire s-a avut în vedere transmiterea la timp de către A.N.P.I.S a solicitărilor de credite bugetare pentru plata beneficiilor de asistență socială, verificarea întocmirii corecte a documentelor de solicitare a creditelor, solicitarea de informații suplimentare privind numărul și tipul beneficiarilor și sumele acordate pe cele patru beneficii de asistență socială.

La nivelul ANPIS și al agențiilor din subordinea sa, monitorizarea se face prin urmărirea execuției bugetare, verificarea fundamentării creditelor bugetare în funcție de numărul de beneficiari detaliat pe tipurile definite de legislație și nivelul beneficiilor de asistență socială, încadrarea plăților în nivelul creditelor deschise și urmărirea disponibilului existent.

De asemenea, monitorizarea plăților privind beneficiile de asistență socială și a plăților privind comisionul de transmitere a beneficiilor de asistență socială, nu se efectuează distinct pe fiecare modalitate de transmitere a fiecăruia din beneficiile de

asistență socială (mandat poștal, cont bancar, etc.), întrucât evidența costurilor de transmitere a beneficiilor nu este condusă corespunzător fapt care nu permite o astfel de monitorizare.

▪ Prin atribuțiile conferite de H.G nr.11/2009, cu modificările și completările ulterioare, M.M.F.P.S.P.V are capacitatea de a asigura titularilor de beneficii de asistență socială, prin entitățile subordonate, drepturile cuvenite și la timp și să adopte măsuri reparatorii în cazuri de excepție.

M.M.F.P.S.P.V și-a îndeplinit în principal rolul de entitate publică cu responsabilități în ceea ce privește aplicarea unitară a legislației în domeniul specific de activitate, înregistrând și unele carențe/lipsuri/limitări, pe parcursul anului 2012 în privința monitorizării, supravegherii și controlului beneficiilor de asistență socială.

➤ S-a mai reținut și faptul că la nivelul ministerului și al Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Sociale nu au fost stabiliți indicatorii cantitativi pentru evaluarea impactului campaniilor de informare și consiliere desfășurate în anul 2012.

➤ În anul 2012, schimbul de informații în baza protocoalelor de colaborare și cu alte instituții ale statului ce dețin baze de date care pot fi utilizate pentru a stabili veridicitatea datelor din declarațiile solicitanților de beneficii de asistență socială s-a făcut cu întârzieri față de termenele stipulate în protocoalele încheiate sau, în

Direcția Generală Asistență Socială asigură premisele necesare plății în cuantumul cuvenit și la timp a beneficiilor de asistență socială, prin efectuarea la timp a deschiderilor lunare de credite bugetare solicitate de A.N.P.I.S.

De menționat este faptul că la nivelul agențiilor județene pentru plăți și inspecție socială, nu s-au înregistrat amânări sau plăți cu titlu de beneficii de asistență socială efectuate cu întârziere, care să genereze nemulțumiri din partea beneficiarilor.

unele cazuri, datele nu au fost furnizate deloc.

➤ Nu au fost elaborate, aprobate, implementate și aplicate unitar procedurile privind preluarea și prelucrarea bazelor de date ale altor entități publice (pentru suprapunere cu bazele de date ale ANPIS), în vederea depistării/dectării solicitanților neeligibili în acordarea beneficiilor de asistență socială.

➤ Pentru punerea în aplicare a prevederilor din protocoalele de colaborare, încheiate în perioada 2011-2013 nu s-au stabilit și persoanele responsabile, autorizate care să acceseze și să utilizeze informațiile preluate în baza protocoalelor.

➤ Auditul reține că pentru activitatea desfășurată în anul 2012, s-a asigurat monitorizarea distinctă a plăților către solicitanți pe cele 4 beneficii de asistență socială supuse auditării, inclusiv cheltuielile privind transmiterea drepturilor, înregistrând însă și neajunsuri în modul de monitorizare.

2. În anul 2012 s-a realizat o fundamentare corespunzătoare a necesarului de resurse bugetare pentru plata beneficiilor de asistență socială?

M.M.F.P.S.P.V, prin bugetul aprobat pentru anul 2012, a asigurat alocarea sumelor necesare efectuării tuturor plăților cu titlu de beneficii de asistență socială.

La fundamentarea necesarului de resurse pentru anul 2012, ministerul a avut în vedere în principal, următoarele elemente: indicatorii macroeconomici comunicați de către Ministerul Finanțelor Publice; evoluția

sumelor acordate cu titlu de beneficii de asistență socială în perioada anterioară; evoluția numărului de beneficiari pe fiecare categorie de beneficiu; cuantumul beneficiilor de asistență socială; modificările legislative intervenite.

În procesul de aprobare a sumelor alocate de la bugetul de stat, în vederea asigurării plății lunare a beneficiilor de

asistență socială și a serviciilor sociale, direcția de specialitate din cadrul ministerului efectuează lunar verificări care constau în comparații privind numărul de beneficiari și sumele solicitate/cheltuite în luna anterioară, precum și în luna corespunzătoare anului anterior.

Aceste verificări, efectuate la nivelul ministerului privind fundamentarea necesarului de credite bugetare pentru efectuarea plăților pentru beneficiile de asistență socială, nu s-au bazat pe utilizarea datelor din sistemul informatic SAFIR, întrucât în anul 2012 *ministerul nu a avut o conexiune la sistemul informatic integrat de gestiune a beneficiilor de asistență socială.*

La fundamentarea necesarului de resurse bugetare nu se analizează componența soldului contului ”Sume de mandat și sume în depozit” unde sunt evidențiate drepturile neridicate/neplătite de către beneficiarii de asistență socială (în mare parte alocații de stat pentru copii).

Lipsa unei astfel de analize a condus la menținerea în conturile de disponibilități și datorii ale agențiilor județene pentru plăți și inspecție socială a unor sume evidențiate ca drepturi neridicate, peste termenul legal de prescripție, în condițiile în care aceste sume constituie venituri ale bugetului de stat.

S-au reținut cazuri în care necesarul de credite bugetare a fost supradimensionat, cu suma totală de **41.088 mii lei** (pentru plata

taxelor de transmitere a drepturilor, pentru contribuția de asigurări de sănătate de sănătate aferenta ajutorului social, pentru finanțarea unor obiective de asistență socială și unități de asistență socială), ceea ce a condus la imobilizarea acestor resurse bugetare și la nedisponibilizarea lor la bugetul de stat, în termenul legal.

Fundamentarea necesarului de credite bugetare pentru plata beneficiilor de asistență socială a înregistrat anumite carențe, respectiv:

➤ stabilirea necesarului de credite bugetare de către agențiile teritoriale nu s-a efectuat pe baza informațiilor din aplicația SAFIR în vederea utilizării eficiente a fondurilor publice destinate finanțării beneficiilor de asistență socială;

➤ nu au fost efectuate analize lunare asupra sumelor existente în contul de „Disponibil pentru sume în mandat și sume în depozit” pentru fundamentarea deschiderilor de credite bugetare solicitate de către agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială, astfel că s-au imobilizat unele resurse bugetare, cu toate că acestea puteau fi utilizate în completarea creditelor bugetare solicitate;

➤ s-au înregistrat imobilizări de resurse bugetare fiind menținute în evidența ANPIS drepturi neridicate de către beneficiarii de asistență socială, în special alocații de stat pentru copii, peste termenul legal de prescripție.

3. Beneficiile de asistență socială au fost focalizate către persoanele îndreptățite să le primească?

Unul din obiectivele specifice ale *Planului de acțiune pentru implementarea Strategiei privind reforma în domeniul asistenței sociale*, adoptat prin Ordinul ministrului muncii, familiei și protecției sociale nr. 1313/2011, este **îmbunătățirea focalizării beneficiilor de asistență socială.**

În acest sens, la nivelul MMFPSPV au fost întreprinse acțiuni de îmbunătățire a

criteriilor de acordare și a procedurilor de testare a veniturilor în cadrul programelor destinate familiilor cu venituri reduse.

Legislația în domeniul asistenței sociale a fost modificată în ultimii ani, având drept țintă principală prevenirea și combaterea riscului de marginalizare și excluziune socială.

În anul 2012, prin adoptarea *Legii nr. 166/2012 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 124/2011 pentru modificarea și completarea unor acte normative care reglementează acordarea de beneficii de asistență socială* s-au adus în principal clarificări în privința declarării veniturilor realizate și a componenței familiei, precum și efectuarea anchetelor sociale pentru beneficiile care se adresează persoanelor cu venituri reduse.

Actele normative din domeniul beneficiilor de asistență socială au impact direct asupra solicitanților, beneficiile reprezentând sume acordate lunar persoanelor îndreptățite și care vizează combaterea riscului sărăciei (ajutorul social) sau susținerea familiilor cu copii (alocația de stat pentru copii, alocația pentru susținerea familiei, indemnizația pentru creșterea copilului).

Așa după cum s-a precizat anterior, în anul 2012 nu a fost încheiat un protocol de colaborare cu Agenția Națională de Administrare Fiscală. Acesta s-a încheiat abia în anul 2013, în baza căruia se pot detecta beneficiarii neeligibili care realizează venituri suplimentare față de cele declarate la stabilirea drepturilor sub forma beneficiilor de asistență socială, menținându-se în acest mod riscul efectuării unor plăți necuvenite.

Astfel că la nivelul agențiilor teritoriale auditul a constatat efectuarea unor plăți necuvenite, prin suprapunerea bazelor de date ale ANPIS cu datele obținute de la alte entități, cu responsabilități în domeniu, referitoare la titularii de beneficii de asistență socială. Astfel, urmare misiunilor de audit al performanței, au rezultat, în principal, **următoarele deficiențe:**

■ plata necuvenită cu titlu de *ajutoare sociale (VMG) și alocații pentru susținerea familiei* în sumă de 4.585 mii lei, urmare a nedeclarării de către beneficiari a tuturor veniturilor nete realizate din: pensii, indemnizații de șomaj, alocații pentru susținerea familiei, subvenții primite de la Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură pentru animalele deținute și nedeclarate, venituri din activități comerciale și tranzacții imobiliare, precum și venituri

obținute prin deținerea calității de acționar sau asociat a beneficiarului de ajutor social/alocație pentru susținerea familiei;

■ plăți necuvenite în sumă de 4.092 mii lei reprezentând *indemnizații pentru creșterea copilului* ca urmare a nesuspendării acordării drepturilor pentru persoanele care au obținut în același timp și venituri profesionale supuse impozitului pe venit, potrivit prevederilor Legii nr. 571/2003, respectiv venituri din salarii, activități independente și agricole;

■ plăți necuvenite privind *ajutor social (VMG) și alocații pentru susținerea familiei* în sumă de 3.355 mii lei acordate unor persoane care dețin depozite bancare în sumă mai mare de 3 mii lei;

■ plăți necuvenite în sumă de 1.233 mii lei reprezentând *indemnizații pentru creșterea copilului* ca urmare a faptului că beneficiarii nu fac dovada realizării de venituri din salarii și/sau venituri din activități independente sau activități agricole supuse impozitului pe venit, timp de 12 luni anterior datei nașterii copilului;

■ plăți necuvenite sub formă de *stimulent lunar/de inserție* în sumă de 395 mii lei întrucât unii dintre beneficiari nu au realizat venituri impozabile pe perioada acordării acestui beneficiu de asistență socială, condiție obligatorie pentru acordarea drepturilor;

■ plăți necuvenite în sumă de 366 mii lei provenind din neconcordanțe între cuantumul *indemnizației pentru creșterea copilului* și veniturile înscrise în actele doveditoare care atestă obținerea veniturilor (adeverințe).

Acțiunile de audit desfășurate la agențiile județene pentru plăți și inspecție socială au scos în evidență și **alte nereguli** cu privire la acordarea beneficiilor de asistență socială, cum ar fi:

■ plăți necuvenite în sumă de 12.604 mii lei acordate beneficiarilor de *ajutor social (VMG) și de alocație pentru susținerea familiei* care nu îndeplinesc condițiile legale deoarece dețineau bunuri ce conduc la excluderea acordării ajutorului social și pentru care primăriile nu au asigurat

verificarea declarațiilor solicitanților cu evidențele proprii;

- plăți necuvenite în sumă de 104 mii lei privind *alocații de stat pentru copii* a căror reprezentanți legali au desfășurat activitatea în alte state ale UE/sau din afara UE;

- plăți necuvenite în sumă de 83 mii lei sub formă de *alocații de stat pentru copii* achitate reprezentanților legali după ce a intervenit decesul minorului/reprezentantului.

Toate aceste nereguli au fost generate și de capacitatea redusă a autorităților administrației locale de a verifica eligibilitatea solicitanților de beneficii de asistență socială, determinată de neimplementarea la acest nivel a unui mecanism funcțional, care să permită o evaluare promptă a situației financiare reale a beneficiarilor, respectiv prin verificarea informațiilor din „*cererile și declarațiile pe propria răspundere*” depuse de solicitanți, cu informațiile deținute de diverse instituții publice.

De asemenea, personalul serviciului public de asistență socială din cadrul primăriilor, prin anchetele sociale efectuate nu a verificat întotdeauna realitatea informațiilor date pe propria răspundere de către titularii ajutorului social, pe baza datelor existente pe plan local (registrul agricol, evidența fiscală a bunurilor deținute în proprietate, evidența serviciilor de stare civilă).

Din analiza chestionarelor adresate unor beneficiari direcți de ajutor social, a rezultat că se întâmpină greutăți în completarea formularelor pentru solicitarea drepturilor, datorită complexității acestora.

În sensul eliminării unor astfel de deficiențe, ministerul a efectuat unele demersuri în anul 2013 care s-au concretizat în încheierea unui contract de servicii de consultanță, având ca obiect determinarea posibilității sistemului informatic SAFIR de a realiza încrucișări ale bazelor de date proprii cu bazele de date deținute de către alte instituții.

În urma misiunilor de audit al performanței, desfășurate la nivelul ANPIS și agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială a rezultat faptul că nivelul erorilor identificate cu privire la plata beneficiilor de asistență socială auditate a înregistrat o oarecare scădere în anul 2012, față de anul precedent. Datele rezultate în urma misiunilor de audit al performanței aferente celor doi ani auditați se prezintă astfel:

-mii lei -

Nr. crt	Explicații	Anul auditat 2011	Anul auditat 2012
1.	Nivelul plăților pentru beneficiile de asistență socială auditate	5.648.816	5.255.762
2.	Valoarea erorilor identificate reprezentând plăți acordate necuvenit din beneficiile de asistență socială auditate	33.051	29.788
3.	Ponderea erorilor identificate în plățile aferente beneficiilor de asistență socială auditate ($rd\ 3 = rd2/rd\ 1 \times 100$)	0,59 %	0,57 %
4.	Valoarea debitelor recuperate din plățile acordate necuvenit	13.136	x
5.	Gradul de recuperare a plăților acordate necuvenit ($rd4/rd2 \times 100$)	39,7 %	x

Urmare verificării modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin deciziile Curții de Conturi a României, așa după cum rezultă și din tabelul de mai sus, **sumele recuperate în anul 2013** de către toate cele 42 agenții teritoriale, reprezintă **39,7%** din totalul erorilor estimate sub forma plăților acordate necuvenit, identificate în urma misiunilor desfășurate în anul 2012, când a fost auditat exercițiul financiar al anului 2011.

Trebuie menționat faptul că acțiunile de recuperare a sumelor plătite necuvenit au continuat în anul 2013 și după finalizarea misiunilor de audit desfășurate la nivelul agențiilor teritoriale pentru plăți și inspecție socială.

Se concluzionează că măsurile întreprinse de către minister și ANPIS în vederea reducerii erorilor și fraudei din

sistemul de asistență socială, nu au fost în măsură să confere o asigurare rezonabilă că beneficiile de asistență socială sunt focalizate efectiv către categoriile de beneficiari care aveau cea mai mare nevoie de acestea, menținându-se pătrunderea în sistemul de asistență socială a unor beneficiari neeligibili în detrimentul celor îndreptățiți să le primească efectiv.

4. Sistemul informatic SAFIR este în măsură să genereze informații corecte și complete? Are capacitatea de a fi adaptat operativ pe măsura apariției/modificării unor acte normative?

Sistemul informatic SAFIR este un sistem informatic integrat care asigură o gestionare unitară la nivel național a informațiilor privind stabilirea și acordarea beneficiilor de asistență socială prin administrarea centralizată a beneficiarilor (persoane, familii) cât și a sumelor alocate de la bugetul de stat pentru aceștia, gestionând o bază de date unică și asigurând un sistem de plată integrat și unificat pentru beneficiile de asistență socială.

Până la punerea în funcțiune a sistemului informatic integrat SAFIR plata beneficiilor de asistență socială era asigurată prin intermediul unor aplicații dezvoltate la nivel local, cu baze de date la nivelul fiecărui județ și pentru fiecare beneficiu de asistență socială.

Aplicația este gestionată și administrată la nivelul Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială și este exploatată de către toate agențiile teritoriale.

Direcția Generală Asistență Socială din cadrul M.M.F.P.S.P.V, în anul 2012, **nu a realizat verificări** privind modul de fundamentare a necesarului de credite bugetare pentru efectuarea plăților privind beneficiile de asistență socială, **folosind date din sistemul informatic național SAFIR**, întrucât *ministerul nu a avut o conexiune la sistemul informatic integrat de gestiune a beneficiilor de asistență socială.*

Astfel că sistemul informatic SAFIR nu a fost accesat în vederea obținerii, în timp

real, de rapoarte statistice care să poată fi utilizate la fundamentarea politicilor publice în domeniul asistenței sociale.

În vederea remedierii acestui neajuns, a existat preocupare din partea managementului ministerului în sensul că s-au obținut/clarificat aspectele legate de accesul la date cu caracter personal din sistemul informatic SAFIR și s-au asigurat condițiile tehnice care să permită accesul Direcției Generale Asistență Socială la sistemul informatic.

De asemenea, în vederea evaluării acurateței și exhaustivității informațiilor deținute de programul SAFIR, la nivelul ministerului s-a decis achiziționarea de servicii de consultanță, dar procedura de achiziție a acestor servicii nu a fost finalizată la data auditului.

Cu privire la **caracterul corect și complet al informațiilor deținute în sistemul informatic SAFIR**, s-au identificat mai multe tipuri de disfuncționalități. Astfel că programul informatic SAFIR:

- ❖ nu se utilizează la întreaga capacitate deși în componența acestuia există unele module care ar putea fi exploatate;

- ❖ nu furnizează datele necesare privind sumele de plată/de încasat, aferente beneficiilor de asistență socială, care să fie în concordanță cu datele sintetice din situațiile financiare anuale;

- ❖ nu generează rapoarte care să conțină data la care s-au creat, pentru a se

putea localiza în timp și nici un cod de identificare din care să reiasă că raportul respectiv a fost generat din SAFIR și nu din alte programe adiacente;

❖ nu permite extragerea unor date relevante fie pentru stabilirea criteriilor de eligibilitate (de exemplu toți membrii unei familii în vederea verificării încrucișate cu alte baze de date pentru stabilirea realității veniturilor declarate), fie pentru elaborarea unor situații statistice sau care să permită fundamentarea sau monitorizarea drepturilor de beneficii de asistență socială, defalcate, pe anumite criterii;

❖ nu are capacitatea de a evita erorile în operare, prin identificarea informațiilor deja existente care se pot prelua automat în cadrul altei forme de beneficiu de asistență socială;

❖ nu creează în mod automat debitul și decizia de debit, în situația în care se constată neîndeplinirea condițiilor de eligibilitate în acordarea indemnizației pentru creșterea copilului, după încetarea acesteia, cu toate că se adaugă documentele prevăzute de legislație. În această situație debitul se calculează manual de către persoana cu atribuții în acest sens, intervenția umană putând genera oricând erori de calcul cu repercursiuni în stabilirea corectă a sumelor plătite necuvenit;

❖ nu este un sistem suficient de flexibil care să permită modificarea operativă a acestuia în funcție de schimbările legislative apărute, sau funcție de necesitățile utilizatorilor identificate pe parcursul procesului de administrare a tuturor categoriilor de beneficii de asistență socială, gestionate prin SAFIR;

❖ nu generează, în totalitate, informațiile solicitate de formularele tipizate pentru întocmirea situației pentru fundamentarea necesarului de credite bugetare lunare pentru alocația de stat pentru copii, care trebuie transmise lunar de către agențiile județene pentru plăți și inspecție socială la Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială, cu toate că sunt introduse toate datele necesare (întocmirea acestor situații necesită prelucrări suplimentare);

❖ rapoartele de monitorizare privind plățile efectuate lunar de către agențiile teritoriale pentru fiecare beneficiu de asistență socială nu sunt extrase din sistemul informatic SAFIR. Astfel s-au semnalat neconcordanțe între datele raportate prin conturile de execuție bugetară anuală pe categorii de beneficii de asistență socială și aceleași date extrase din programul informatic SAFIR;

În acest context, s-a mai reținut și faptul că începând cu luna octombrie 2012 la nivelul ANPIS funcționează un sistem de administrare, monitorizare a cerințelor/sugestiilor/observațiilor și a problemelor utilizatorilor programului informatic SAFIR, care asigură soluționarea problemelor și erorilor identificate la nivelul agențiilor teritoriale.

Cu toate aceste neajunsuri, auditul a mai reținut faptul că în anul 2013 managementul de la nivelul ministerului și ANPIS s-a preocupat pentru remedierea unor disfuncții identificate cu ocazia misiunilor de audit al performanței cu privire la sistemul informatic SAFIR. Aceste aspecte au fost cuprinse, printre altele, în cerințele contractului încheiat de către minister/ANPIS și furnizorul sistemului informatic SAFIR, însă termenul de finalizare stabilit de către părți este luna noiembrie 2013.

Din analiza aspectelor prezentate pentru anul 2012, se concluzionează că aplicația SAFIR are dificultăți în exploatare, generate de modul de proiectare al acesteia și de exploatare a aplicației în teritoriu datorită lipsei de personal angajat de specialitate informatică.

Se impune o revizuire a sistemului constând în creșterea adaptabilității modulelor atât la introducerea de date cât și la generarea de rapoarte complete cu privire la datele gestionate dar și adoptarea la nivelul instituției a unei politici de recrutare, evaluare, formare și specializare pentru personalul IT care să corespundă complexității cerințelor unui sistem informatic integrat.

5. Sistemul de control intern a funcționat în mod corespunzător în anul 2012?

Sistemul de control intern a fost organizat conform cadrului legal aplicabil, dar s-au înregistrat unele deficiențe în funcționarea acestuia. La nivelul ministerului, gradul de conformitate a sistemului de control intern/managerial arată că standardele elaborate au fost implementate la nivelul structurilor din cadrul ministerului. Au fost identificate activitățile procedurabile și cea mai mare parte din acestea au fost transpuse în proceduri formalizate.

La nivelul DGAS însă, în anul 2012, nu au fost actualizate procedurile operaționale, dar au fost stabilite obiectivele specifice și au fost identificate riscurile din domeniul său de competență.

Sistemul de control intern existent la nivelul ANPIS și agențiile teritoriale din subordinea sa nu a funcționat în totalitate, carențele identificate concretizându-se, în principal, în următoarele aspecte:

▶ la nivelul compartimentelor funcționale ale entității, o mare parte din procedurile operaționale, care reprezintă pașii ce trebuie urmați în realizarea sarcinilor, exercitarea competențelor și angajarea responsabilităților au fost realizate, dar nu au fost revizuite, iar implementarea unora dintre acestea se află în curs de realizare;

▶ nu s-au identificat toate riscurile care pot afecta negativ desfășurarea activităților specifice beneficiilor de asistență socială;

▶ nu au fost elaborate proceduri operaționale pentru virarea la bugetul de stat a sumelor reprezentând beneficii de asistență socială neridicate de către beneficiari, care au depășit termenul legal de prescripție;

▶ prin procedurile operaționale elaborate nu s-au prevăzut activități de identificare, a eventualelor neconcordanțe existente în declarațiile/documentele justificative depuse de beneficiari la dosarele de constituire a drepturilor de asistență socială.

Un alt aspect reținut de către audit îl constituie faptul că validitatea și veridicitatea informațiilor din sistemul informatic propriu nu pot fi testate prin încrucișări cu surse de date externe și nu se pot efectua comparații între datele/informațiile interne și cele din surse externe.

Sistemul de control intern deși a fost conceput, în general, în mod corespunzător, nu a fost implementat conform proiectării, întrucât procesul de control desfășurat nu a identificat și abordat toate riscurile care pot afecta realizarea bunei gestiuni financiare. De asemenea, sistemul de control intern managerial nu a avut capacitatea de a preveni, detecta și corecta erorile/abaterile și fraudele care au apărut și care pot să apară în cadrul activității desfășurate de entitatea supusă auditului la ANPIS și la agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială.

Cu toate că la nivelul agențiilor pentru plăți și inspecție socială teritoriale auditate funcționează instrumente și mecanisme de supraveghere, monitorizare și control asupra beneficiilor de asistență socială, nu se poate obține asigurarea că sunt efectuate suficiente teste, verificări și controale în privința dreptului unor persoane de a primi beneficii de asistență socială.

6. Funcționează instrumentele și mecanismele de prevenire, detectare și descurajare a fraudei și corupției?

În anul 2012, asupra beneficiilor de asistență socială supuse auditului performanței au fost desfășurate la nivelul ANPIS și la agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială, în principal, următoarele tipuri de activități: misiuni de inspecție tematică, controale inopinate și campanii de consiliere.

Controlul beneficiilor de asistență socială auditate s-a efectuat prin desfășurarea unor campanii tematice, bazate pe analiză de risc și prin controale inopinate declanșate de sesizări, petiții transmise de către cetățeni la ANPIS sau la agențiile teritoriale, precum și redirecționate de către alte instituții publice sau private, prin verificarea modului de stabilire și acordare a trei tipuri de beneficii de asistență socială din cele patru supuse auditului de performanță: venitul minim garantat, alocația pentru susținerea familiei și indemnizația pentru creșterea copilului.

Misiunile de inspecție tematică și controalele inopinate desfășurate de către inspectorii sociali de la agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială, prin care s-a controlat modul în care s-au respectat prevederile legale privind stabilirea, acordarea și promovarea beneficiilor de asistență socială acordate cetățenilor de către autoritățile publice, reprezintă instrumente de prevenire și depistare a beneficiarilor neeligibili cu influență în utilizarea eficientă a fondurilor publice destinate plății beneficiilor de asistență socială.

Campaniile de control bazate pe analiza riscurilor în acordarea beneficiilor de asistență socială, desfășurate în anul 2012, de către inspectorii sociali de la nivelul agențiilor teritoriale au scos în evidență faptul că s-au înregistrat unele progrese față de anul anterior.

Un alt instrument de prevenire a plăților nelegale îl reprezintă campaniile de consiliere desfășurate de către inspectorii sociali, prin care s-a acordat consiliere

autorităților publice locale și persoanelor fizice și juridice, publice sau private, cu atribuții în domeniul asistenței sociale, în vederea derulării în bune condiții a activității și perfecționării acesteia și prevenirii faptelor de încălcare a prevederilor legale.

Cu privire la întărirea rolului Direcției de inspecție socială din cadrul ANPIS, prin creșterea numărului de personal destinat controlului, s-a reținut că numărul de personal destinat controlului în anul 2012 a crescut de 2,5 ori, astfel că de la un număr de 132 posturi de inspectorii sociali repartizate în anul 2011, la finele anului 2012 numărul de posturi de inspectorii sociali a ajuns la 330.

Auditul reține creșterea numărului de personal ca efect pozitiv asupra activității de inspecție socială, prin creșterea debitelor constatate de inspectorii sociali în anul 2012 față de anul precedent. Astfel, la nivelul ANPIS s-au stabilit în anul 2012, pentru beneficiarii care nu îndeplineau condițiile legale, pentru acordarea ajutorului social debite de 5,53 ori mai mari decât în anul 2011, iar pentru alocația pentru susținerea familiei debitele stabilite au fost de 11,76 ori mai mari față de anul 2011.

În anul 2012, comparativ cu anul 2011, quantumul debitelor identificate de un inspector social, a crescut de 1,88 ori la ajutorul social (venitul minim garantat) și de 4,01 ori la alocația pentru susținerea familiei.

Un alt aspect relevant al activității desfășurate de către inspectorii sociali, în anul supus verificării, îl reprezintă faptul că pentru două din cele patru beneficii de asistență socială auditate (alocația pentru susținerea familiei și ajutorul social) au fost verificați 50% din numărul total de beneficiari.

Revizuirea prevederilor referitoare la politicile de sancțiuni, ca obiectiv în anul 2012, s-a realizat prin completarea actelor normative, prin care au fost atribuite competențe sporite inspectorilor sociali din

cadrul A.N.P.I.S., în vederea identificării și depistării situațiilor de nerespectare a legalității și regularității în acordarea beneficiilor de asistență socială.

Pentru ducerea la îndeplinire a acestor cerințe la nivelul ministerului în anul 2013, s-a decis achiziția de servicii de consultanță pentru redactarea unei noi legislații cu privire la sancțiunile aplicabile în activitatea de inspecție socială.

Prin politica de sancțiuni propusă se are în vedere armonizarea cuantumurilor sancțiunilor prevăzute în legislația specifică în sensul aplicării unui cuantum egal pentru aceeași faptă, indiferent de beneficiul de asistență socială luat în considerare.

De asemenea, un aspect pozitiv îl reprezintă elaborarea Manualului inspectorului social, care cuprinde reglementări aplicabile pentru activitatea de inspecție socială, desfășurată prin inspectorii sociali. În cadrul acestui obiectiv s-a mai avut în vedere formarea personalului Direcției de inspecție socială din cadrul ANPIS și al agențiilor teritoriale pentru plăți și inspecție socială privind noile tehnici de lucru pentru implementarea sistemelor de sesizări, de sancțiuni și de control. Așa cum rezultă din răspunsul la chestionarul adresat conducerii Direcției Generale Asistență Socială din cadrul ministerului, această activitate a fost demarată în anul 2012 și a continuat în anul 2013, conform celor prevăzute în Manualul inspectorului social.

Misiunile de audit al performanței efectuate la nivelul agențiilor teritoriale au scos în evidență, în principal, următoarele aspecte referitoare la evaluarea modului de funcționare a instrumentelor și mecanismelor de prevenire, detectare și descurajare a fraudei și corupției:

▶responsabilitatea stabilirii drepturilor de asistență socială revine U.A.T. – urilor în cazul venitului minim garantat și alocației pentru susținerea familiei, iar agențiile județene pentru plăți și inspecție socială prelucrează datele și informațiile transmise de acestea fără a avea instrumente de detectare și prevenire a cazurilor de neeligibilitate, în lipsa obligativității de a proba cu documente justificative datele din

declarațiile pe propria răspundere ale solicitanților;

▶schimbul de informații, în anul 2012, în baza protocoalelor s-a făcut cu mari întârzieri față de termenele stipulate în acestea sau, în anumite situații, nu au fost furnizate deloc; sistemul informatic SAFIR nu funcționează ca un sistem integrat prin care să se asigure gestionarea în timp real a datelor, nu este interconectat cu sisteme informatice ale altor instituții, fapt ce generează întârzieri în identificarea beneficiarilor neeligibili;

▶la nivelul U.A.T.-urilor nu se realizează, în toate cazurile, consilierea primară a beneficiarilor, cu privire la drepturile și obligațiile pe care aceștia le au ca urmare a acordării beneficiilor de asistență socială;

▶la efectuarea anchetelor sociale primăriile nu au la dispoziție instrumentele de obținere a tuturor informațiilor cu privire la veniturile realizate și bunurile imobile deținute de către solicitanți pe raza altor unități administrativ teritoriale;

▶reprezentanții agențiilor județene și organele administrației publice locale au o capacitate limitată în verificarea împrejurărilor care determină eligibilitatea solicitanților, a modificărilor intervenite pe parcursul aflării în plată, a condițiilor pentru acordarea beneficiilor de asistență socială. De asemenea, nici urmărirea și asigurarea continuității condițiilor de eligibilitate în conformitate cu cadrul legal aferent nu sunt asigurate în totalitate.

În privința activității desfășurate de către organele de inspecție socială și a performanțelor înregistrate de către acestea prin campaniile/activitățile desfășurate în anul 2012 s-au reținut însă și nereguli:

▶nu au fost urmărite, în vederea ducerii la îndeplinire, măsurile dispuse prin actele de control întocmite de către inspectorii sociali în anul 2011, la unele dintre agențiile teritoriale județene și, în unele cazuri, pentru drepturile acordate necuvenit nu s-au constituit debite;

▶nu au fost elaborați indicatori de rezultat pentru campaniile de control

desfășurate la nivel național în anul 2012, în obținute, respectiv gradul de îndeplinire a țințelor preconizate;

◆ inspectorii sociali nu au aplicat unitar metodologiile/procedurile de realizare a campaniilor de control, existând controale care nu au utilizat bazele de date disponibile la nivelul entității primite în baza protocoalelor încheiate de entitate la nivel central/teritorial;

◆ nu au fost elaborate proceduri privind valorificarea constatrilor din actele de control întocmite de către inspectorii sociali în urma campaniilor desfășurate în anul 2012.

În urma auditului efectuat a rezultat faptul că este necesară întărirea și eficientizarea instrumentelor și mecanismelor de descurajare a erorilor, fraudei și corupției

funcție de care să poată fi evaluate rezultatele în vederea descurajării potențialelor solicitări frauduloase ale solicitanților care se adresează sistemului de asistență socială.

Concluzia care rezultă din aspectele prezentate este aceea că la nivelul agențiilor județene pentru plăți și inspecție socială și al administrațiilor publice locale există în continuare o capacitate limitată de verificare a împrejurărilor care determină eligibilitatea solicitanților pentru acordarea beneficiilor de asistență socială, în vederea împiedicării pătrunderii în sistem a unor solicitanți care nu îndeplinesc condițiile impuse de lege, iar urmărirea modificărilor intervenite pe parcursul aflării în plată ori menținerea condițiilor de eligibilitate nu sunt asigurate în totalitate.

7. Au fost îndepliniți indicatorii de performanță stabiliți pentru aprecierea rezultatelor obținute în activitatea desfășurată de către Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială și agențiile teritoriale?

În vederea monitorizării eficacității și atingerii obiectivelor prevăzute prin actele normative de înființare ANPIS și agențiile teritoriale au stabilit indicatori de performanță pentru activitatea desfășurată, prin corelarea obiectivelor de realizat cu Regulamentul de organizare și funcționare și cu Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind reforma în domeniul asistenței sociale.

În urma misiunii de audit al performanței, în privința indicatorilor stabiliți pentru aprecierea rezultatelor obținute în activitatea desfășurată în anul 2012 de către ANPIS și agențiile teritoriale, s-a constatat faptul că aceștia nu reflectă, în totalitate, activitatea desfășurată și gradul de realizare a obiectivelor stabilite pentru anul 2012.

Totodată, la nivelul M.M.F.P.S.P.V se constată existența unor disfuncții în exercitarea atribuției referitoare la controlul activităților desfășurate de instituțiile subordonate, având în vedere faptul că pentru anumiți indicatori de la nivelul agențiilor

teritoriale nu s-a realizat un mod de raportare unitar al acestora, iar unii dintre indicatorii stabiliți nu sunt relevanți pentru activitatea desfășurată.

În privința Planului de acțiune pentru implementarea Strategiei privind reforma în domeniul asistenței sociale, menționăm faptul că în acest sens M.M.F.P.S.P.V a stabilit obiective generale, iar în cadrul acestora, obiective specifice, iar pentru fiecare dintre obiectivele specifice au fost stabiliți indicatori de măsurare a realizării lor.

Auditul efectuat a stabilit că obiectivele prevăzute în strategia guvernamentală privind reforma în domeniul asistenței sociale au fost în parte realizate, întrucât A.N.P.I.S a acționat doar în unele direcții vizate de strategie. Astfel, în principal au fost încheiate protocoale cu instituții în vederea efectuării schimburilor de date, a fost întărit rolul Direcției de inspecție socială prin creșterea numărului de inspectorii sociali, elaborarea Manualului inspectorului social și

s-au efectuat inspecții tematice. Unele dintre obiective programate însă nu sunt îndeplinite integral, fiind în curs de implementare.

În aceste condiții, ar fi necesar ca la nivelul ANPIS și al agențiilor teritoriale să se realizeze o reactualizare a indicatorilor deja stabiliți, în conformitate cu O.M.F.P nr. 946/2005 și în corelație directă cu obligațiile ce îi revin entității conform actului normativ de organizare și funcționare.

Se impune, de asemenea, exercitarea atribuțiilor de control ale Direcției Generale Asistență Socială asupra activității desfășurate de către ANPIS, având în vedere că potrivit Ordinului ministrului muncii nr.339/2012 această direcție a fost desemnată coordonator al implementării Proiectului privind modernizarea sistemului de asistență socială.

IV. Concluzii generale

Acordarea celor patru categorii de beneficii de asistență socială auditate au fost asigurate, în anul 2012, prin Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și unitățile sale teritoriale.

Eficientizarea sistemului beneficiilor de asistență socială, eliminarea problemelor identificate în sistem, precum și corectarea lor au fost prevăzute de către Guvern în „Strategia privind reforma în domeniul asistenței sociale”, aprobată în luna februarie 2011, prin *Memorandum*. Prin această Strategie au fost prevăzute o serie de obiective ce urmează a fi implementate în perioada 2011-2013, prin adoptarea unor măsuri specifice.

Au fost puse în evidență o serie de *progrese înregistrate* în anul 2012 de către M.M.F.P.S.P.V, A.N.P.I.S și agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială, în efortul de eficientizare a sistemului de beneficii acordate și a eliminării unor probleme existente, după cum urmează:

✓ M.M.F.P.S.P.V, pe parcursul anului 2012, și-a îndeplinit în principal rolul de entitate publică cu responsabilități în privința aplicării unitare a legislației în domeniul specific de activitate, a monitorizării, supravegherii și controlului beneficiilor de asistență socială, înregistrând însă și unele curențe;

✓ S-au continuat demersurile pentru obținerea de date și informații, în vederea verificării îndeplinirii condițiilor de eligibilitate ale beneficiarilor, prin încheierea protocoalelor de colaborare cu următoarele instituții: Inspectia Muncii și Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură;

✓ S-a asigurat monitorizarea distinctă a plăților către solicitanți pentru cele 4 beneficii de asistență socială supuse auditării, inclusiv cheltuielile privind transmiterea drepturilor, înregistrând însă și neajunsuri în modul de monitorizare;

✓ M.M.F.P.S.P.V a asigurat alocarea prin bugetul aprobat pentru anul 2012 a sumelor necesare efectuării tuturor plăților către beneficiarii de drepturi de asistență socială;

✓ A existat preocupare din partea managementului ministerului în vederea asigurării accesului reprezentanților Direcției Generale Asistență Socială la datele din sistemul informatic SAFIR;

✓ Sistemul de control intern pentru categoriile de beneficii de asistență socială auditate a scos în evidență faptul că acesta a fost organizat în conformitate cu prevederile legale în vigoare, dar s-au înregistrat unele deficiențe în funcționarea acestuia;

✓ Numărul de personal destinat controlului în anul 2012 a crescut de 2,5 ori față de anul 2011, odată cu preluarea

activității de inspecție socială de către ANPIS de la MMFPSPV;

✓ Creșterea numărului de inspectori sociali a avut efect pozitiv asupra activității desfășurate în anul 2012 față de anul 2011, prin creșterea debitelor identificate de către inspectorii sociali la două categorii de beneficii de asistență socială (ajutor social și alocație pentru susținerea familiei);

✓ Inspectorii sociali, prin campaniile de control desfășurate în anul 2012, au verificat 50% din numărul de beneficiari pentru două categorii de beneficii de asistență socială (alocația pentru susținerea familiei și ajutorul social);

✓ Misiunile de inspecție tematică și controalele inopinate desfășurate de către inspectorii sociali de la agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială reprezintă instrumente de prevenire și depistare a beneficiarilor neeligibili și asigură premisele utilizării eficiente a fondurilor publice destinate plății beneficiilor de asistență socială;

✓ Campaniile de informare și consiliere desfășurate de către inspectorii sociali la care au participat și reprezentanții ministerului, au vizat îndrumarea autorităților publice locale și persoanelor fizice și juridice, publice sau private, cu atribuții în domeniul asistenței sociale, reprezentând un alt instrument de prevenire a plăților nelegale.

Sintetic, **punctele slabe** identificate în urma misiunilor de audit al performanței, se referă, în principal, la următoarele aspecte:

■ Pentru punerea în aplicare a prevederilor din protocoalele de colaborare, încheiate în perioada 2011-2013 nu s-au stabilit și persoanele responsabile, autorizate care să acceseze și să utilizeze informațiile preluate în baza protocoalelor;

■ La nivelul ministerului și al A.N.P.I.S nu au fost stabiliți indicatorii cantitativi pentru evaluarea impactului campaniilor de informare și consiliere desfășurate în anul 2012;

■ Metodologia de fundamentare a necesarului lunar de credite bugetare nu s-a realizat pe bază de indicatori relevanți cum

ar fi numărul beneficiarilor plătiți prin mandat poștal și prin cont bancar, în vederea utilizării eficiente a creditelor bugetare în funcție de modalitatea de plată a drepturilor;

■ Nu au fost efectuate analize lunare asupra sumelor existente în contul de „Disponibil pentru sume în mandat și sume în depozit” pentru fundamentarea deschiderilor de credite bugetare solicitate de către agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială, astfel că s-au imobilizat unele resurse bugetare, cu toate că acestea puteau fi utilizate în completarea creditelor bugetare solicitate;

■ În anul 2012, nu a fost încheiat un protocol de colaborare cu Agenția Națională de Administrare Fiscală, în vederea asigurării accesului la bazele de date relevante cu privire la veniturile realizate de beneficiari, pentru identificarea solicitanților neeligibili;

■ Stabilirea necesarului de credite bugetare de către agențiile teritoriale nu s-a efectuat pe baza informațiilor din aplicația SAFIR, în vederea utilizării eficiente a fondurilor publice destinate finanțării beneficiilor de asistență socială;

■ Aplicația informatică SAFIR are dificultăți în exploatare, generate de modul de proiectare al acesteia, de modul de utilizare a aplicației în teritoriu și de lipsa de personal angajat de specialitate informatică;

■ În privința sistemului de control intern, DGAS nu a actualizat procedurile operaționale, iar ANPIS nu a identificat toate riscurile care pot afecta negativ desfășurarea activităților specifice beneficiilor de asistență socială;

■ Sistemul de control intern managerial nu a avut capacitatea, în toate situațiile, de a preveni, detecta și corecta erorile/abaterile și fraudele care au apărut și care pot să apară în cadrul activității desfășurate de către ANPIS și agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială;

■ Reprezentanții agențiilor teritoriale pentru plăți și inspecție socială și organele administrației publice locale au o capacitate limitată de verificare a împrejurărilor care determină eligibilitatea solicitanților, a modificărilor intervenite pe parcursul aflării

în plată, a condițiilor pentru acordarea beneficiilor de asistență socială;

- Nu au fost urmărite, în vederea ducerii la îndeplinire, măsurile dispuse prin actele de control întocmite de către inspectorii sociali în anul 2011, la unele dintre agențiile teritoriale și, în unele cazuri, pentru drepturile acordate necuvenit nu s-au constituit debite;

- Nu au fost elaborați indicatori de rezultat pentru campaniile de control desfășurate de către inspectorii sociali, la nivel național, în anul 2012, în funcție de care să poată fi evaluate rezultatele obținute, respectiv gradul de îndeplinire a țintelor preconizate;

- Inspectorii sociali din cadrul agențiilor teritoriale pentru plăți și inspecție

socială nu au aplicat unitar metodologiile/procedurile de realizare a campaniilor de control, existând controale care nu au utilizat bazele de date disponibile la nivelul entității primite în baza protocoalelor încheiate de entitate la nivel central/teritorial;

- Nu au fost elaborate proceduri privind valorificarea constatărilor din actele de control întocmite de către inspectorii sociali în urma campaniilor desfășurate în anul 2012;

- Indicatorii stabiliți pentru aprecierea rezultatelor obținute în activitatea desfășurată în anul 2012 de către ANPIS și agențiile teritoriale nu reflectă, în totalitate, activitatea acestora, precum și gradul de îndeplinire a obiectivelor stabilite pentru anul 2012.

V. Recomandări

- ❖ Elaborarea, aprobarea și implementarea procedurilor formalizate pentru preluarea și prelucrarea bazelor de date furnizate de către alte entități publice, în vederea identificării solicitanților neeligibili.

- ❖ Stabilirea unor termene precise de furnizare a datelor, precum și a persoanelor responsabile care să acceseze și să utilizeze datele și informațiile preluate, în urma protocoalelor încheiate.

- ❖ Determinarea unor indicatori specifici pentru evaluarea rezultatelor obținute în urma campaniilor de informare/consiliere desfășurate de către agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială referitoare la aplicarea unitară a legislației din domeniul beneficiilor de asistență socială.

- ❖ Fundamentarea necesarului lunar de credite bugetare pe bază de indicatori relevanți cum ar fi numărul beneficiarilor plătiți prin mandat poștal și prin cont bancar,

în vederea utilizării eficiente a creditelor bugetare, în funcție de modalitatea de plată a drepturilor.

- ❖ Elaborarea bugetului de venituri și cheltuieli corelat cu necesitățile reale de resurse, fundamentate temeinic de către direcția de specialitate din cadrul ministerului și unitățile subordonate cu atribuții în domeniul finanțării beneficiilor de asistență socială.

- ❖ Analiza lunară a necesității menținerii unor credite bugetare și luarea măsurilor de a propune la timp Ministerului Finanțelor Publice anularea/retragerea unor credite bugetare neutilizate.

- ❖ Monitorizarea numărului de beneficiari și a plăților acordate acestora pentru a asigura utilizarea eficientă a resurselor bugetare destinate finanțării beneficiilor de asistență socială. Adaptarea sistemului informatic SAFIR astfel încât să

genereze situații necesare procesului de monitorizare a plăților la nivel național.

❖ Verificarea de către agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială a condițiilor de eligibilitate ale solicitanților de beneficii de asistență socială, în vederea focalizării drepturilor către persoanele vulnerabile cu cele mai reduse venituri și evitării imobilizării de fonduri publice, prin plăți către beneficiari neeligibili.

❖ Revizuirea și îmbunătățirea aplicației informatice SAFIR, pentru creșterea eficienței procesului managerial și pentru a oferi informații utile în scopul luării celor mai bune decizii în activitatea privind gestionarea sistemului de beneficii de asistență socială.

❖ Remedierea disfuncționalităților existente în sistemul de control intern, prin identificarea riscurilor considerate a fi cele mai relevante în acordarea beneficiilor de asistență socială și utilizarea acestora în cadrul acțiunilor de control desfășurate de către inspectorii sociali, de la nivelul agențiilor județene pentru plăți și inspecție socială, care să conducă la minimizarea costului resurselor alocate acestei activități și la maximizarea rezultatelor obținute din activitatea de control.

❖ Urmărirea modului de ducere la îndeplinire, de către agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială, a măsurilor dispuse prin actele de control încheiate de către inspectorii sociali, precum și analiza permanentă a gradului de recuperare a sumelor plătite fără temei legal, stabilite cu ocazia campaniilor naționale de control.

❖ Stabilirea unor indicatori de evaluare a rezultatelor obținute în cadrul campaniilor de control, prin compararea țintelor preconizate cu cele efectiv realizate, în scopul asigurării permanente a calității rezultatului activităților desfășurate și în corelare cu atribuțiile stabilite prin actele normative de organizare și funcționare ale entității.

❖ Instituirea unui mod de lucru unitar în activitatea desfășurată de către organele de inspecție socială, privind utilizarea bazelor de date, la care entitatea are acces prin

protocoalele încheiate, în vederea eficientizării activității de control.

❖ Elaborarea de proceduri în vederea valorificării constatrilor identificate de către inspectorii sociali la nivelul agențiilor teritoriale, inclusiv desemnarea unor persoane cu responsabilități precise, în stabilirea și recuperarea debitelor constatate în urma acțiunilor de control .

❖ Stabilirea legăturilor de comunicare necesare și posibile, în vederea solicitării de date și informații de la instituții ale statului ce dețin baze de date relevante, ce pot fi utilizate de către agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială, pentru a preveni pătrunderea în sistemul beneficiilor sociale a solicitanților neeligibili.

❖ Aplicarea unitară, sistematică și consecventă a măsurilor legale, prevăzute în aria de competență și responsabilitate conferită de lege, în vederea disciplinării/obligării solicitanților de beneficii de asistență socială și personalului din cadrul administrației publice locale, în sensul conformării cu reglementările legale în vigoare.

❖ Îndeplinirea măsurilor aflate în responsabilitatea M.M.F.P.S.P.V, D.G.A.S și A.N.P.I.S, pentru realizarea indicatorilor stabiliți prin *Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei privind reforma în domeniul asistenței sociale și Strategia privind reforma în domeniul asistenței sociale* și potrivit cu atribuțiile prevăzute prin actele de organizare și funcționare ale acestora.

❖ Completarea/revizuirea/actualizarea și supunerea spre aprobare ordonatorului principal de credite a indicatorilor actuali cu indicatori cantitativi/calitativi relevanți, în măsură să aprecieze cât mai bine performanța activității desfășurate de către conducătorii agențiilor teritoriale pentru plăți și inspecție socială, conform cu atribuțiile entității prevăzute în actele normative de organizare și funcționare ale entității, din *Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei privind reforma în domeniul asistenței sociale și Strategia privind reforma în domeniul asistenței sociale*, precum și urmărirea modului de realizare al acestora.

VI. Puncte de vedere exprimate de către conducerile entităților auditate

În general, concluziile și recomandările înscrise în rapoartele de audit al performanței au fost însușite de către instituțiile auditate, fără a exprima puncte de vedere divergente.

Totodată, conducerile agențiilor județene pentru plăți și inspecție socială și-au manifestat disponibilitatea de a implementa recomandările formulate prin rapoartele întocmite de către auditorii Curții de Conturi.

Astfel că o parte dintre agențiile teritoriale pentru plăți și inspecție socială, au luat măsuri operative pentru corectarea unora dintre abaterile constatate, prin emiterea și transmiterea deciziilor de debit, în vederea recuperării plăților efectuate nelegal, constatate de către auditorii Curții de Conturi și prin notificarea persoanelor beneficiare de indemnizație pentru creșterea copilului pentru care, veniturile declarate la constituirea drepturilor nu au corespuns cu cele comunicate de către organele fiscale.

Reprezentanții agențiilor teritoriale pentru plăți și inspecție socială au semnalat însă unele aspecte referitoare la cauzele care au generat o serie dintre abaterile reținute de către Curtea de Conturi în cadrul misiunilor de audit al performanței, respectiv:

- nu toți beneficiarii respectă cerințele legale de a menționa în declarațiile pe propria răspundere, modificările intervenite în structura veniturilor luate în calcul la stabilirea unor drepturi, așa după cum s-au obligat să aducă în scris la cunoștință autorităților, prin cerere și declarația pe propria răspundere;

- nu se poate asigura, în toate situațiile, prevenirea, identificarea și corectarea în timp util a erorilor și abaterilor ce se produc pe

parcursul derulării activităților specifice de acordare a beneficiilor de asistență socială în mare parte datorită lipsei unei proceduri care să se aplice unitar la nivel național, pentru verificarea încrucișată a datelor din sistemul SAFIR, cu bazele de date obținute în temeiul protocoalelor privind schimbul de informații cu alte instituții;

- activitatea persoanelor care stabilesc/suspendă/încetează beneficiile de asistență socială nu este separată de activitatea persoanelor care primesc documentația necesară stabilirii drepturilor de beneficii sociale, în vederea evitării plăților nelegale;

- complexitatea formularelor impuse și aprobate de normele legale în vigoare, face ca întocmirea corectă și completă a formularului de cerere sau a declarației periodice să fie imposibil de realizat de către solicitant în condițiile în care majoritatea persoanelor beneficiare de măsuri de asistență socială, inclusiv ajutor social și alocații pentru susținerea familiei sunt neșcolarizate;

- personal insuficient la unele agenții teritoriale pentru plăți și inspecție socială;

- la nivelul U.A.T.-urilor există personal angajat cu atribuții privind asistența socială, care asigură primirea și verificarea documentelor de solicitare a beneficiilor de asistență socială, din punct de vedere al existenței tuturor documentelor justificative corespunzătoare dreptului solicitat, precum și stabilirea cuantumului drepturilor, însă acesta în majoritatea cazurilor nu are pregătire de specialitate și capacitatea de înțelegere și aplicare a legislației în domeniu;

• la nivelul U.A.T.-urilor nu se realizează, în toate cazurile, consilierea primară a beneficiarilor cu privire la drepturile și obligațiile pe care le au din momentul aplicării pentru un beneficiu de

asistență socială, prin insuficienta conștientizare a solicitanților cu privire la drepturile și obligațiile ce decurg, urmare acordării beneficiilor de asistență socială.

Punctele de vedere formulate de către reprezentanții M.M.F.P.S.P.V fac referire, în principal, la acțiunile întreprinse în anul 2012 pentru realizarea obiectivelor cuprinse în Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei privind reforma în domeniul asistenței sociale. Pentru unele obiective, cu termen de realizare anul 2012, s-au precizat următoarele acțiuni întreprinse:

♦ **Obiectiv general :** „*Îmbunătățirea echității.*”

- Obiectiv specific: „*Acordarea ajutorului social, a alocației pentru susținerea familiei și a ajutorului pentru încălzire într-un program consolidat pentru familiile cu venituri mici (Venitul Minim de Inserție)*”.

În cadrul acestui obiectiv au fost realizate simulări privind estimarea nivelului venitului minim de inserție pe baza costurilor necesare satisfacerii nevoilor de bază ale traiului zilnic.

În ceea ce privește elaborarea și adoptarea actului normativ pentru reglementarea venitului minim de inserție, precum și îmbunătățirea programului informatic SAFIR în conformitate cu noile prevederi legislative s-a reținut faptul că aceste măsuri sunt în curs de realizare.

♦ **Obiectiv general:** ”*Creșterea gradului de activare/participare socială a beneficiarilor de serviciu și beneficii de asistență socială.*”

- Obiectiv specific: ”*Creșterea gradului de participare la cursuri de formare profesională a beneficiarilor de venit minim garantat*”

Pentru realizarea acestui obiectiv, au fost oferite cursuri de formare profesională adaptate pieței muncii de către agențiile județene pentru ocuparea forței de muncă. Astfel, un număr de 3478 persoane au fost cuprinse în programe de formare profesională, conform informațiilor primite de la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

♦ **Obiectiv general:** „*Eficientizarea utilizării fondurilor în sistemul de asistență socială.*”

- Obiectiv specific: ”*Reducerea fraudelor în accesarea beneficiilor de asistență socială*”

În cadrul acestui obiectiv, s-a elaborat Manualul Inspectorului Social pentru întărirea rolului de control al inspectorului social în vederea reducerii erorii, fraudei și corupției în sistem, urmând a fi elaborat și Statutul inspectorului social.

Pentru ducerea la îndeplinire a obiectivului privind revizuirea sistemului de sancțiuni, la nivelul ministerului s-a decis achiziția de servicii de consultanță pentru redactarea unei noi legislații cu privire la sancțiunile aplicabile în activitatea de inspecție socială.

Totodată, au fost adoptate următoarele acte normative: O.U.G nr.113/2011 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială aprobată prin Legea nr. 198/2012; H.G nr.151/2012 privind aprobarea Statutului propriu de organizare și funcționare al Agenției Naționale pentru Plăți și Inspecție Socială.

- Obiectiv specific: „*Reducerea erorilor în procesul de acordare a beneficiilor de asistență socială (introducere date, prelucrare, stabilire drepturi)*”.

Au fost definitivați termenii de referință în vederea evaluării acurateței și exhaustivității informațiilor deținute de aplicația informatică SAFIR, în comparație cu datele pe format de hârtie, precum și termenii de referință pentru evaluarea/planificarea capacității SAFIR de a face verificări încrucișate.

S-a decis achiziționarea de servicii de consultanță în vederea evaluării acurateței și exhaustivității informațiilor deținute în SAFIR, procedura de achiziție a serviciilor de consultanță nu a fost finalizată până la data auditului.

Au fost încheiate protocoale de colaborare cu o parte din instituțiile care dețin baze de date necesare verificării eligibilității solicitanților de beneficii de asistență socială.

Începând cu luna ianuarie 2013 s-a demarat exploatarea datelor și informațiilor de către A.N.P.I.S., primite în baza protocoalelor încheiate.

- Obiectiv specific: „*Îmbunătățirea focalizării beneficiilor de asistență socială*”

Acest obiectiv a fost realizat prin elaborarea și aprobarea următoarelor acte normative:

• **H.G. nr.38/2011** pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 277/2010 privind alocația pentru susținerea familiei;

• **H.G nr.57/2012, H.G nr. 225/2012 și H.G nr. 1291/2012** pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor actelor normative de bază.

♦ **Obiectiv general:** „*Creșterea capacității de analiză, prognoză, planificare strategică, monitorizare și evaluare.*”

- Obiectiv specific: „*Interconectarea sistemelor de baze de date referitoare la beneficiarii de drepturi sociale și cu alte surse de date relevante*”

Pentru realizarea acestui obiectiv, la nivelul ANPIS în anul 2012 s-au încheiat protocoale de colaborare cu: Inspekția Muncii și Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură.

De menționat, că ANPIS a încheiat protocolul cu Agenția Națională de Administrare Fiscală în anul 2013.

- Obiectiv specific: „*Elaborarea de planuri de acțiune anuale sectoriale pentru toate departamentele MMFPSPV, analiza și aprobarea lor la nivelul Ministerului*”

În acest sens, a fost elaborat și aprobat de către minister Planul anual de control al A.N.P.I.S, pentru anul 2012.

În baza planului aprobat, au fost organizate 2 campanii naționale, misiuni de inspekție tematică și controale inopinate în cadrul cărora inspekții sociali au controlat modul în care s-au respectat prevederile legale privind stabilirea, acordarea și promovarea beneficiilor de asistență socială acordate cetățenilor de către autoritățile publice.

În acest context, în anul 2012 s-au organizat și campanii de consiliere în cadrul cărora inspekții sociali au acordat îndrumare autorităților publice locale și persoanelor fizice și juridice, publice sau private, cu atribuții în domeniul asistenței sociale, în vederea derulării în bune condiții a activității și a perfecționării acestora și prevenirii faptelor de încălcare a prevederilor legale.

- Obiectiv specific: „*Întărirea capacității de control, monitorizare și evaluare*”

Cu privire la întărirea rolului Direcției de inspekție socială prin creșterea numărului de personal destinat controlului trebuie menționat faptul că în anul 2011 a fost aprobat un număr de 132 posturi de inspekții sociali, iar finele anului 2012, numărul posturilor a crescut de 2,5 ori ajungând la un număr de 330.

În anii 2012 și 2013, inspekții sociali și directorii executivi, din cadrul agențiilor teritoriale pentru plăți și inspekție socială, au urmat cursuri de formare privind noile tehnici de control prevăzute în Manualul Inspectorului Social.

♦ **Obiectiv general:** „*Îmbunătățirea calității resurselor umane din sistem*”

- Obiectiv specific: „*Instituționalizarea unui sistem în cascadă de informare privind noutățile legislative, strategiile, inițiativele legislative*”

În cadrul acestui obiectiv, reprezentanții ministerului au participat la campanii de informare și consiliere organizate de către Agenția Națională pentru Plăți și Inspekție Socială, la nivelul agențiilor teritoriale pentru plăți și inspekție socială, cu scopul dezbaterii legislației din domeniul beneficiilor de asistență socială și a serviciilor sociale.

Constatările și concluziile care au rezultat în urma misiunilor de audit al performanței au condus la formularea unor recomandări pentru eliminarea abaterilor, deficiențelor și disfuncțiilor constatate de către auditorii publici externi.

Pentru implementarea de către entitățile auditate a acestor recomandări, Curtea de Conturi, în baza procedurilor specifice, a emis decizii, prin care s-au transmis entităților auditate recomandările formulate de către auditorii publici externi.

În baza procedurilor susmenționate, entitățile auditate au obligația de a implementa recomandările transmise și de a comunica Curții de Conturi la termenele stabilite prin decizii, modul de remediere a deficiențelor constatate în timpul acțiunilor de audit.

Modul de implementare de către entitățile auditate a recomandărilor formulate de Curtea de Conturi, se verifică de către auditorii publici externi, prin organizarea unor acțiuni distincte, până când se constată implementarea integrală a acestor recomandări.

CONSILIER DE CONTURI

DR. EC. IOAN HURJUI